

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

**Analýza českého účetního systému a jeho posouzení v kontextu světového
vývoje**

**Analysis of the Czech Accounting system in the context of the world
development**

DP – PE – KFÚ – 2001 03

PAVEL ČERMÁK

Ing. Olga Malíková – KFÚ

Ing. Marta Weinbauerová – Marta Weinbauerová – účetní služby

Počet stran: 61

Počet příloh: 2

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra financí a účetnictví

Akademický rok: 2000/2001

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro

Pavla Čermáka

obor č. 6208 T

Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisech určuje tuto diplomovou práci:

Název tématu:

Analýza českého účetního systému a jeho posouzení
v kontextu světového vývoje

Pokyny pro vypracování:

1. Popis českého účetního systému
2. Současné trendy ve světovém účetnictví
3. Porovnání českého a světových účetních systémů
4. Analýza největších problémů účetnictví v českých podnicích

Rozsah grafických prací:

50 - 60 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Opatření FMF čj. 282/32 100/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele
- Opatření MF čj. 281/71 701/1995, kterým se stanoví obsah účetní závěrky pro podnikatele
- Mládek, R.: Světové účetnictví. Linde, Praha 2000
- Kovanicová, D. a kol.: Finanční účetnictví v kontextu světového vývoje. Polygon, 2000
- International Accounting Standards. International Accounting Standards Committee, London 1999

Vedoucí diplomové práce: Ing. Olga Malíková

Konzultant: Ing. Marta Weinbauerová

Termín zadání diplomové práce: 31. října 2000

Termín odevzdání diplomové práce: 25. května 2001

Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Ehleman, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

Místopřísežné prohlášení

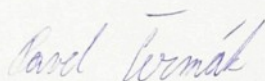
Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména §60 (školní dílo) a §35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.)

Jsem si vědom toho, že užití své diplomní práce či poskytnutí licenci k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do její skutečné výše).

Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 21. května 2001

Resumé

Tato práce se zabývá analýzou českého účetního systému a jeho srovnáním se světovým vývojem. Dá se říci, že český účetní systém se musí přizpůsobit. Nemůže setrvat v pozici, ve které se nyní nachází. Není flexibilní, nepodává dostatečně přesné informace uživatelům o finančním stavu podniku. V dnešní době jsou informace podávané účetnictvím použitelné ve velké míře pouze pro účely zjištění daní, a to by neměl být jeho prvotní cíl. Přizpůsobování světovému vývoji již probíhá, ale ne v dostatečné míře. Existují u nás dvě účetní soustavy, a je jisté, že tento stav je neudržitelný. Může zůstat jenom jedna ale ne v dnešní podobě. Český účetní systém musí velmi rychle přejít na mezinárodní účetní standardy, protože přechod na US GAAP se jeví jako velmi nereálný. Česká republika přijímá standardy Evropské unie, ale ty postupně vstřebávají mezinárodní účetní standardy, takže bychom mohli tuto fázi obejít a jít přímo ke konečnému cíli, kterým se zdá být přijetí mezinárodních účetních standardů.

Resumé

This work makes an analysis of the Czech accounting system and his comparison with world's developement. It is possible say, that Czech accounting system has to adapt. Can not continue in position, in which it is now. The systém is not flexible, does not grant accurate informations about financial position of the firm. Today the informations granted by accountanting are applicable only for finding of tax charge. But it should not be the primary aim. Adaptation for the world developement is in progress, but not sufficiently. They exist two accounting systems in the Czech Republic and it is sure, that it is bad. It can stay only one and it has to be changed. Czech accounting system has to accept International Accounting Standards. US GAAP should be maybe better, but it is unreal to accept US GAAP in the Czech Republic. Czech Republic accepts accounting directives of European Union. This directives are similar to International Accounting Standards. But Standards are better and the Czech Republic should take the accepting of the International Accounting Standards as the first time aim.

Obsah:	Stránky:
1. Úvod	8-9
2. Popis českého účetního systému	10-23
2.1. Obecná charakteristika	10-11
2.2. Způsoby oceňování účetnictví	11-13
2.2.1. Oceňování dlouhodobého majetku	11-12
2.2.2. Oceňování zásob	12
2.2.3. Oceňování ostatních složek majetku	12-13
2.3. Soustava jednoduchého účetnictví	13-14
2.4. Soustava podvojného účetnictví	14-23
2.4.1. Účtová osnova	15-22
2.4.1.1. Účtová třída 0 – dlouhodobý majetek	16-17
2.4.1.2. Účtová třída 1 – zásoby	18
2.4.1.3. Účtová třída 2 – finanční účty	19
2.4.1.4. Účtová třída 3 – zúčtovací vztahy	19-20
2.4.1.5. Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky	20-21
2.4.1.6. Účtová třída 5 – náklady	21
2.4.1.7. Účtová třída 6 – výnosy	21-22
2.4.1.8. Účtová třída 7 – závěrkové a podrozvahové účty	22
2.4.2. Rozvaha	22
2.4.3. Výsledovka	23
3. Současné trendy ve světovém účetnictví	24-33
3.1. Vývoj v Evropské unii	26-28
3.1.1. Čtvrtá direktiva	27-28
3.2. US GAAP	28-30
3.3. Mezinárodní účetní standardy (IAS)	30-33
4. Porovnání českého a světových účetních systémů	34-50
4.1. US GAAP v porovnání s českým účetnictvím	34-48
4.1.1. Rozvaha	34-43
4.1.1.1. Aktiva	34-40
4.1.1.2. Pasiva	40-43
4.1.2. Výsledovka	43-48

4.2. Mezinárodní účetní standardy v porovnání s českým účetnictvím	49-50
5. Analýza největších problémů účetnictví v českých podnicích	51-57
5.1. Zrušení účetnictví	51-53
5.2. Dlouhodobý majetek	53-54
5.3. Náklady a výnosy	55
5.4. Leasing	55-56
5.5. Ostatní problémy	56-57
6. Závěr	58-59

Použité zkratky a symboly:

AICA - American Institute of Certified Accountants – Americký svaz účetních

aj. – a jiné

ARB – Accounting Research Bulletins – účetní výzkumné zprávy

CAP – Committee on Accounting Procedure – Výbor pro účetní postupy

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

FASB – Financial Accounting Standards Board – Komise pro finanční účetnictví

FIFO – First in, first out – první do skladu, první ze skladu

IAS – International Accounting Standards – mezinárodní účetní standardy

IASC – International Accounting Standards Committee – Výbor pro mezinárodní účetní standardy

JAR – Jihoafrická republika

např. – například

popř. – popřípadě

Sb. – sbírky

Tab. – tabulka

tzv. – takzvaně

UK – United Kingdom – Velká Británie

USA – United States of America – Spojené státy Americké

US GAAP – United States Generally Accepted Accounting Principles – americké všeobecně uznávané účetní zásady

1. Úvod

V dnešní době, kterou ovládá fenomén globalizace, kdy dochází ke sjednocování Evropy a obchod již výrazně překročil hranice národních států, se i v účetnictví musíme zabývat otázkou sjednocení základních postupů účtování.

Cílem této práce je analyzovat český účetní systém, ukázat základní trendy ve světovém vývoji (popsat proces sjednocování účetních standardů jednotlivých zemí nejen v Evropě, ale i celosvětově s hlavním důrazem na Mezinárodní účetní standardy (IAS)), zdůraznit hlavní rozdíly mezi českým účetním systémem a mezinárodními postupy účtování, a v neposlední řadě analyzovat největší problémy českých firem v oblasti účtování, a pokusit se navrhnout řešení podle mezinárodních účetních standardů, nebo nastínit jiné cesty k řešení těchto problémů.

Proč je vyvíjena taková snaha o unifikaci účetních standardů? Jak jsem již napsal, firmy překračují hranice národních států a je v jejich zájmu, aby informace poskytované všemi firemními pobočkami v různých zemích měly stejnou vypovídací hodnotu. Toto samozřejmě chtějí i potenciální investoři a ostatní zainteresované subjekty. Je zde také otázka získávání finančních prostředků. Firmy nemohou neustále získávat prostředky pouze od bank, ale musí se snažit vstupovat na kapitálové trhy, a to nejen ve své zemi, ale i v zemích cizích. V České republice se můžeme přesvědčovat téměř každý den o tom, že pouze banky na financování ekonomiky nemohou stačit a stát v tomto případě nemůže soukromé peníze investorů nahradit. Proto by se firmy měly zaměřit na kapitálový trh, u nás bohužel nerozvinutý a pro většinu firem a investorů nedůvěryhodný, ale zejména velké firmy by se mohly pokusit získat peněžní prostředky přes zahraniční kapitálové trhy. Všude samozřejmě jsou požadovány informace o hospodaření firem, které mohou být získány z účetnictví. Tyto a jistě i další nezanedbatelné faktory vedou k tomu, že postupné sjednocování účetních systémů je nutný a neodvratný proces.

A proč porovnání České republiky se světovým vývojem? Účetnictví v ČR se po roce 1989 neustále vyvíjí. Snaha ČR o vstup do Evropské unie je zřejmá, a tak dochází i k postupnému zavádění norem EU do našeho zákonodárství. To platí i v oblasti účetnictví. EU přijímá do svého zákonodárství standardy IAS, a ty se tudíž dostávají i do českého

účetnictví. Tento proces je ale postupný. Pro ČR by bylo výhodnější přijímat přímo IAS, protože tím by získala určitý náskok, který by nám mohl v budoucnu pomoci.

V této práci se pokusím najít na výše nastíněné otázky odpovědi, a to nejen z pohledu teoretického, ale především s ohledem na praktické využití ve firmách.

2. Popis českého účetního systému

Český účetní systém je upraven zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví ve znění pozdějších úprav provedených zákony č. 117/1994 Sb., č. 227/1997 Sb. a č. 492/2000 Sb.

2.1. Obecná charakteristika

Zákon o účetnictví umožňuje účtovat ve dvou účetních soustavách, v soustavě *jednoduchého* nebo *podvojného účetnictví*. K jejich charakteristice ale o něco později. Účetnictví jsou povinny vést:

- a) právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- b) zahraniční osoby, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- c) organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu,
- d) fyzické osoby, které podnikají nebo provozují jinou samostatnou výdělečnou činnost, pokud prokazují své výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů pro účely zjištění základu daně z příjmů. [1]

Účetnictví musí být vedeno úplně, správně a průkazným způsobem tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem. Účetnictví je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období. Průkazným způsobem je vedeno, pokud účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a pokud inventarizovala majetek a závazky. Jestliže účetní jednotka s přihlédnutím ke všem okolnostem účetního případu neporušila povinnosti uložené jí zákonem, bylo účetnictví vedeno správně.

Účetnictví se vede o stavu a pohybu majetku a závazků, o rozdílu majetku a závazků, o nákladech a výnosech (v podvojném účetnictví) nebo výdajích a příjmech (v jednoduchém účetnictví), a o výsledku hospodaření. Účetnictví se vede za jednotlivé účetní období, kterým je 12 po sobě jdoucích měsíců. Může jít buď o kalendářní rok nebo hospodářský rok. Musí

být vedeno ode dne vzniku společnosti až do dne jejího zániku. V průběhu jednoho účetního období nesmí účetní jednotka měnit způsoby oceňování, postupy odpisování, postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek, a postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky.

Účetní jednotka je zodpovědná za vedení účetnictví a této zodpovědnosti se nezbujuje ani pověřením jiné fyzické či právnické osoby vedením účetnictví.

2.2. Způsoby oceňování v účetnictví

Problematika oceňování majetku a závazků je jednou z nejožehavějších otázek, kterou je potřeba se při studiu účetnictví zabývat.

Způsob ocerění má vliv na náklady účetní jednotky, a tím i na vykázaný hospodářský výsledek. Způsoby oceňování rozlišujeme podle druhu majetku a podle toho, zda oceňujeme při pořízení, prodeji či výdeji. Do oceňování zahrnujeme i změny v ocenění a přepočty cizích měn.

2.2.1. Oceňování dlouhodobého majetku

Pro ocenění dlouhodobého majetku můžeme použít pořizovací cenu, reprodukční pořizovací cenu, cenu pořízení a vlastní náklady.

1. pořizovací cena – cena pořízení spolu se všemi vedlejšími náklady na pořízení,
2. reprodukční pořizovací cena – tato cena vyjadřuje cenu, za kterou by majetek mohl být pořízen na trhu. Touto cenou se oceňuje dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nabytý darováním; dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností, pokud je reprodukční pořizovací cena nižší než vlastní náklady; dlouhodobý hmotný majetek bezúplatně pořízený z finančního leasingu; dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek nově zjištěný a v účetnictví dosud nezachycený a vklad dlouhodobého nehmotného nebo hmotného majetku, s výjimkou případů, kdy vklad je oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny jinak,
3. vlastní náklady – jsou to veškeré přímé náklady, nepřímé náklady bezprostředně související s vytvořením dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vlastní činností

(výrobní režie), popř. nepřímé náklady správního charakteru, pokud vytvoření majetku je dlouhodobé povahy (přesahuje období jednoho roku),

4. cena pořízení – touto cenou se oceňují cenné papíry,
5. změna ocenění – o zvýšení ocenění dlouhodobého majetku se neúčtuje. Trvalé snížení ocenění se účtuje jako odpis. Dočasné snížení se účtuje jako opravná položka, a pokud důvody dočasného snížení pominou, opravná položka se zruší. [1]

2.2.2. Oceňování zásob

Při oceňování zásob rozlišujeme oceňování pořizovaných zásob a zásob vydávaných do spotřeby. Také je třeba zmínit změnu ocenění zásob.

1. zásoby pořizované – tyto zásoby se oceňují pořizovacími cenami (zásoby nakoupené), vlastními náklady (zásoby vytvořené vlastní činností), reprodukčními pořizovacími cenami (u příchovků zvířat, kde nelze zjistit vlastní náklady),
2. zásoby vydávané ze skladu – zde se dá, podle českých zákonů, použít buď metoda ocenění váženým aritmetickým průměrem, nebo metodu FIFO,
 - a) vážený aritmetický průměr – vypočítává se vážený aritmetický průměr cen zásob stejného druhu na skladě a touto cenou se potom oceňují všechny výdaje v určitém období. Průměr musí být přepočítán alespoň jednou měsíčně,
 - b) metoda FIFO – oceňování výdejů probíhá tak, že úbytek je oceněn cenou „nejstarší“ položky na skladě,
3. změna ocenění zásob – potřeba změny ocenění se zjišťuje většinou při inventarizaci. Buďto může být do nákladů vytvořená opravná položka při přechodném snížení hodnoty, která se po pominutí důvodů snížení hodnoty zruší, nebo při definitivním snížení hodnoty se odepisuje do nákladů. O zvýšení hodnoty zásob se neúčtuje. [1]

2.2.3. Oceňování ostatních složek majetku

Peněžní prostředky, úvěry, pohledávky a závazky se oceňují v nominální hodnotě. U pohledávek se účtuje také o snížení hodnoty, pomocí opravných položek u dočasného snížení hodnoty, podle zákona do nákladů při trvalém snížení hodnoty. Cenné papíry se oceňují v pořizovacích cenách u nakoupených cenných papírů, v nominálních cenách u vydaných

cenných papírů. Při prodeji cenných papírů lze použít pro ocenění stejné metody jako při oceňování úbytků zásob – tedy vážený aritmetický průměr nebo metodu FIFO. Majetkové vklady do podnikání se oceňují na základě odborného odhadu. [1]

2.3. Soustava jednoduchého účetnictví

V soustavě jednoduchého účetnictví účtují (mohou účtovat):

- a) podnikatelé, kteří nejsou zapsáni v obchodním rejstříku,
- b) příspěvkové organizace, jejichž roční objem výdajového rozpočtu nepřesahuje 500 000 Kč,
- c) občanská sdružení, jejich organizační složky a orgány, které mají právní subjektivitu, sdružení právnických osob a nadační fondy, pokud nepodnikají nebo pokud jejich příjmy nedosáhly v předchozím roce výše 3 000 000 Kč,
- d) církve a náboženské společnosti, jejich orgány a církevní instituce, které mají právní subjektivitu, pokud nepodnikají nebo pokud nejsou příjemci dotací z příslušných státních rozpočtů. [1]

Účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví vedou následující účetní knihy:

- a) peněžní deník – musí obsahovat alespoň následující údaje o:
 - peněžních prostředcích v hotovosti, na účtech u peněžního ústavu a průběžných položkách,
 - příjmech celkem a v členění požadovaném pro jejich zdaňování,
 - výdajích celkem a v členění požadovaném pro jejich zdaňování,
 - platbách, které nejsou výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů a nesmí ovlivnit výsledek hospodaření,
- b) kniha pohledávek a závazků – zde se zaznamenává stav a pohyb pohledávek a závazků účetní jednotky na základě došlých a vydaných faktur,
- c) účetní záznamy o ostatních složkách majetku a o závazcích z pracovněprávních vztahů, pokud pro ně mají použití, jedná se zejména o:
 - knihu (karty) dlouhodobého nehmotného majetku,
 - knihu (karty) dlouhodobého hmotného majetku,

- knihu finančního majetku,
- knihu (karty) zásob,
- knihu pro sledování cenin,
- knihu pro sledování nepřímých daní u plátců daně (knihu pro sledování daně z přidané hodnoty a knihu pro sledování spotřebních daní), pokud nejsou součástí knihy pohledávek a závazků,
- karty opravných položek k úplatně nabytému majetku,

d) ostatní záznamy vyplývající ze zvláštních právních předpisů, zejména:

- mzdovou agendu (mzdové listy, rekapitulace mezd apod.),
- karty zákonných rezerv,
- karty zákonných opravných položek,
- karty časového rozlišení výdajů. [2]

V jednoduchém účetnictví se účtuje o příjmech a výdajích, nikoliv o nákladech a výnosech. V peněžním deníku, který je hlavní účetní knihou jednoduchého účetnictví, se zaznamenávají pouze operace související s pohybem peněžních prostředků, ostatní skutečnosti jsou zaznamenávány v knihách podpůrné evidence. Hospodářský výsledek se počítá jako rozdíl příjmů a výdajů.

Jednoduché účetnictví je podle mnoha odborníků neprůhledné a zmanipulovatelné. Dává velký prostor k úpravám hospodářského výsledku, především prostřednictvím nákupů před koncem účetního období. Tyto se projeví jako výdaj, zatímco jako příjem (pokud jde například o nákup zboží) teprve v dalším účetním období. Činí se proto pokusy o omezení procentuálního podílu podnikatelů vedoucích jednoduché účetnictví. Jelikož by ale tento krok mohl vést ke krachu mnoha podnikatelů vedoucích jednoduché účetnictví, např. z důvodu nutnosti aktivace zásob do výnosů, což by vedlo ke zvýšení zisku a vyšším daním, které by nemohli zaplatit, nebyl dosud učiněn.

2.4. Soustava podvojného účetnictví

V soustavě podvojného účetnictví musí účtovat všichni podnikatelé, kteří nemohou vést jednoduché účetnictví.

Účetní jednotky vedoucí podvojný účetnictví používají pro evidenci účetních případů tyto knihy:

- a) deník – účetní zápisy jsou v deníku uspořádány z hlediska časového (chronologicky) a prokazuje zaúčtování všech účetních případů v účetním období,
- b) hlavní kniha – účetní zápisy se v této knize uspořádávají z hlediska věcného,
 - zahrnuje syntetické účty podle účtového rozvrhu,
- c) knihy analytické evidence – podrobněji se zde rozvádějí účetní zápisy hlavní knihy,
 - účtuje se zde v peněžních částkách i ve fyzických jednotkách. [3]

V soustavě podvojného účetnictví se na rozdíl od jednoduchého účetnictví účtuje o nákladech a výnosech a ne pouze o příjmech a výdajích. Hospodářský výsledek se tedy vykazuje jako rozdíl výnosů a nákladů, bez ohledu na finanční toky. Hospodářský výsledek zjištěný z účetnictví se ale nepoužívá pro výpočet daňové povinnosti, musí se upravit o odpočitatelné a připočitatelné položky, čímž získáváme daňový hospodářský výsledek. To, zda by účetnictví mělo poskytovat údaje, které jsou okamžitě použitelné pro účely zjištění daňové povinnosti či ne, bude zkoumáno v další části práce.

Pro zaznamenávání účetních případů v podvojném účetnictví se používá soustava syntetických a analytických účtů. Syntetické účty jsou dány účtovou osnovou a jejich označení a věcný obsah je pevně daný. Na začátku účetního období si každá účetní jednotka vytvoří účtový rozvrh, kde uvede všechny syntetické účty, které bude v daném účetním období používat. Analytické účty si každá jednotka vytváří sama podle potřeby pro větší přehlednost zachycovaných účetních případů. Analytické účty se vytváří např. podle jednotlivých druhů majetku, podle jednotlivých dlužníků či věřitelů aj.

2.4.1. Účtová osnova

Jak již bylo uvedeno, účtová osnova obsahuje všechny syntetické účty, které účetní jednotky mohou používat pro zaúčtování svých účetních případů. Syntetické účty jsou sjednocovány podle věcného obsahu do účtových skupin a ty potom do účtových tříd. Nyní se na jednotlivé třídy podíváme podrobněji.

2.4.1.1. Účtová třída 0 – dlouhodobý majetek

V této účtové třídě se účtuje o stavu a pohybu dlouhodobého nehmotného majetku, dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobého finančního majetku. Za *dlouhodobý nehmotný majetek* je považován majetek s oceněním nad 60 000 Kč, s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Pokud ocenění nedosahuje 60 000 Kč, jedná se o *drobný dlouhodobý nehmotný majetek*. *Dlouhodobým hmotným majetkem* jsou:

- a) pozemky, stavby včetně budov, prostory vymezené jako jednotky zákonem č. 72/1994 Sb., umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky a předměty kulturní hodnoty bez ohledu na jejich pořizovací cenu,
- b) samostatné movité věci včetně předmětů z drahých kovů, jejichž cena je vyšší než 40 000 Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok,
- c) základní stádo a tažná zvířata, bez ohledu na pořizovací cenu,
- d) otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, technická rekultivace a technické zhodnocení, pokud nejsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého hmotného majetku. [3]

Pokud ocenění nedosahuje stanovené částky, jedná se *drobný dlouhodobý hmotný majetek*¹, jde-li o:

- a) předměty z drahých kovů,
- b) věci z finančního leasingu koupené nájemcem, popřípadě bezúplatně převzaté a oceněné reprodukční pořizovací cenou nižší než je stanovená částka,
- c) další věci určené účetní jednotkou. [3]

Dlouhodobým finančním majetkem se rozumí:

- a) dlouhodobé cenné papíry a vklady, které budou v držení účetní jednotky déle než jeden rok, tj. podílové cenné papíry a vklady v podnicích s rozhodujícím vlivem, v podnicích s podstatným vlivem a v případech, kdy má účetní jednotka v jiné účetní jednotce menšinový vliv,
- b) půjčky poskytnuté účetní jednotkou podnikům ve skupině a ostatní půjčky s dobou splatnosti delší než jeden rok,
- c) ostatní dlouhodobé cenné papíry a vklady, jako nakoupené obligace a jiné dluhopisy, pokladniční poukázky, vkladové listy a termínové vklady, se splatností delší než jeden rok. [3]

¹ Tento majetek může být zařazen i do účtové třídy 1 – zásoby.

Nyní pár slov k problematice **odpisů**. Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek se nespotřebovává naráz, ale postupně. Proto se i jeho hodnota snižuje postupně. Toto snižování hodnoty se vyjadřuje prostřednictvím odpisů. Odpisy se dělí na účetní a daňové.

1. daňové odpisy – doba odepisování a sazby odpisů jsou dány zákonem o dani s příjmů, a slouží nám při zjišťování daňové povinnosti. Zákon o dani z příjmů rozděluje majetek do 5 odpisových skupin, pro které jsou stanoveny různé doby odepisování a různé odpisové sazby.

Tab. 1 Odpisové skupiny a doba odepisování

Odpisová skupina	Doba odepisování
1	4 roky
2	6 let
3	12 let
4	20 let
5	30 let

Průběh:

Odpisování se může provádět buď rovnoměrně nebo zrychleně,

2. účetní odpisy – sazby účetních odpisů si účetní jednotka stanovuje sama a měly by co nejvěrněji vyjadřovat skutečné opotřebení majetku. O těchto odpisech také účetní jednotka účtuje. Účtuje o nich do nákladů a na účty oprávek.

Drobný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek může být odepsán též jednorázově, pokud se však výrazněji nenaruší věcná a časová souvislost nákladů a výnosů.

O oceňování dlouhodobého majetku bylo již pojednáno v kapitole 2.2.1.

2.4.1.2. Účtová třída 1 – zásoby

V této části budou nejprve popsány jednotlivé typy zásob a potom budou stručně charakterizovány možnosti účtování o zásobách.

Zásobami jsou:

1. skladovaný materiál: a) suroviny (základní materiál),
b) pomocné látky,
c) provozovací látky,
d) náhradní díly,
e) obaly,
f) drobný hmotný majetek,
g) movité věci s dobou použitelnosti 1 rok a kratší,
2. nedokončená výroba – produkty, které prošly jedním nebo několika výrobními stupni, nejsou již materiálem, ale ještě také nejsou hotovým produktem,
3. polotovary vlastní výroby – odděleně evidované produkty, které ještě neprošly všechny výrobní stupně, a musí být proto dokončeny nebo zkompletovány do finálních výrobků v dalším výrobním procesu účetní jednotky,
4. výrobky – předměty vlastní výroby určené k realizaci mimo účetní jednotku, popř. ke spotřebě uvnitř účetní jednotky,
5. zvířata – mladá chovná zvířata, zvířata ve výkrmu aj.,
6. zboží – movité věci, které účetní jednotka nakoupila za účelem jejich dalšího prodeje. Mohou jimi být také nemovitosti, pokud s nimi účetní jednotka obchoduje. [3]

A nyní krátká charakteristika dvou možných způsobů účtování o zásobách – způsob A a způsob B.

1. způsob A – pokud účetní jednotka používá tento způsob účtování o zásobách, účtuje pohyby zásob na účty skladů a pořízení (u materiálu a zboží), a u zásob vlastní výroby používá účty účtové skupiny 12.
2. Způsob B – při použití tohoto způsobu jdou všechny nakupované a vyrobené zásoby okamžitě do nákladů. Účty skladů se využívají pouze na začátku a konci účetního období.

2.4.1.3. Účtová třída 2 – finanční účty

Zde se účtuje o majetku, jehož charakteristickým rysem je zejména vysoká likvidnost a jeho předpokládaná držba je do 1 roku. Patří sem:

- a) hotovosti účetní jednotky (peníze, šeky, poukázky k zúčtování) a ceniny,
- b) vkladové účty,
- c) jiné krátkodobé finanční výpomoci,
- d) krátkodobý finanční majetek,
- e) převody mezi finančními účty,
- f) opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku. [3]

O finančních účtech v cizí měně se vedou v účetnictví záznamy jak v českých korunách, tak i v této cizí měně.

2.4.1.4. Účtová třída 3 – zúčtovací vztahy

V této účtové třídě se účtuje o:

- a) pohledávkách z obchodních vztahů – jak krátkodobých tak dlouhodobých,
- b) krátkodobých závazcích z obchodních vztahů,
- c) zúčtování se zaměstnanci ze závislé činnosti, včetně zúčtování zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení,
- d) zúčtování s finančními orgány z titulu daní,
- e) zúčtování krátkodobých poskytnutých půjček v rámci skupiny podniků, pohledávky za upsaný vlastní kapitál, krátkodobé pohledávky za společníky a pohledávky ze sdružení podle smlouvy o sdružení,
- f) zúčtování krátkodobých závazků z přijatých půjček v rámci skupiny podniků, závazky ke společníkům a závazky ze sdružení podle smlouvy o sdružení,
- g) zúčtování odložené daňové pohledávky a odloženého daňového závazku, pohledávky z emise dluhopisů, jakož i zúčtování jiných pohledávek a závazků, jež nejsou zachyceny na účtech v předcházejících účtových skupinách,
- h) zúčtování na přechodných účtech aktiv a pasiv,
- i) zúčtování opravné položky k pohledávkám, zúčtování vnitřních vztahů v rámci účetní jednotky a zúčtování vzájemných vztahů mezi účastníky sdružení podle smlouvy o sdružení. [3]

V této účtové třídě je velmi důležitá účtová skupina 38 – přechodné účty aktiv a pasiv. Tato účtová skupina slouží k časovému rozlišení nákladů a výnosů. Časové rozlišení je velice důležité vzhledem k věrnosti a průkaznosti účetnictví. Je nutné, aby náklady a výnosy byly

účtovány do účetního období, se kterým věcně a časově souvisí, aby nedocházelo ke zkreslení hospodářského výsledku jednotlivých účetních období. V této skupině jsou také účty kursových rozdílů. Ty mají zajistit správné ocenění dlouhodobého finančního majetku, pohledávek a závazků, včetně účtů termínovaných vkladů, úvěrových účtů a účtů finančních výpomocí, které jsou v cizích měnách. Zápisy o kursových rozdílech se vždy v prvním měsíci následujícího účetního období zruší.

2.4.1.5. Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky

V účtové třídě 4 se účtuje o:

- a) základním kapitálu, kapitálových fondech, fondech ze zisku, převedených hospodářských výsledcích, hospodářském výsledku ve schvalovacím řízení. Toto všechno tvoří vlastní kapitál,
- b) rezervách,
- c) dlouhodobých bankovních úvěrech,
- d) dlouhodobých závazcích,
- e) účtu individuálního podnikatele. [3]

Zde k některým položkám podrobněji. *Základní kapitál* představuje peněžité i nepeněžité vklady vložené do společnosti společníky. Jeho výše je zapsaná v obchodním rejstříku. V účetnictví se eviduje také pohyb výše základního kapitálu. Další významnou položkou této účtové třídy je *emisní ážio*. Na účet emisního ážia se účtuje rozdíl mezi nominální a prodejní cenou akcií, popř. vkladů při zvyšování základního kapitálu. Tato položka není součástí základního kapitálu, ale do vlastního kapitálu se zahrnuje. Pokud jsou do společnosti vloženy vklady, které nezvyšují základní kapitál, účtuje se o nich jako o *ostatních kapitálových fondech*.

V této účtové třídě se také účtuje o *fondech* a *rezervách*. Co je základním rozdílem mezi těmito položkami? Fondy jsou tvořeny ze zisku společnosti a jsou součástí vlastního kapitálu, zatímco rezervy jsou tvořeny na vrub nákladů.

Nakonec ještě něco o *účtu individuálního podnikatele*. Tento účet slouží k zachycení všech osobních vkladů, včetně vkladu na začátku podnikatelské činnosti, výběrů individuálního

podnikatele a přijatých darů. Při otevírání účetních knih se na tento účet převede zisk, popř. ztráta za předcházející účetní období.

2.4.1.6. Účtová třída 5 – náklady

Na nákladové účty se účtují prvotní a ve vybraných případech i druhotné náklady. Náklady můžeme rozdělit do tří skupin:

- a) provozní náklady – do těchto nákladů se účtují spotřebované nákupy, služby, osobní náklady, daně a poplatky, jiné provozní náklady (např. zůstatkové ceny prodaného majetku, dary aj.) a odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů. Do této skupiny jdou tedy náklady, které souvisí přímo s hlavní výrobní činností podniku,
- b) finanční náklady – sem se zahrnují kromě finančních nákladů (úroky, kursové ztráty aj.) také rezervy a opravné položky finančních nákladů (týkají se především kursových ztrát a dlouhodobého finančního majetku). Toto jsou tedy náklady související převážně s pořízováním cizího kapitálu a s cennými papíry,
- c) mimořádné náklady – tyto náklady představují položky, které jsou neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti podniku. Patří sem např. manka a škody, tvorba rezerv aj.,
- d) převodové účty. [3]

Jelikož je obsah jednotlivých účtů velmi jednoznačně vymezen jejich názvy, není nutné se jednotlivými položkami nákladů podrobněji zabývat. Je však dobré dodat, že ne všechny náklady mají své vlastní účty. Proto se účtují na účty, které mají podobný obsah.

2.4.1.7. Účtová třída 6 – výnosy

Výnosy jsou částky, které firmě vznikají z provozní, finanční a mimořádné činnosti. Jsou tedy členěny stejně jako náklady.

- a) provozní výnosy – vznikají firmě především z hlavní výrobní činnosti. Do provozních výnosů účtujeme tržby za vlastní výkony, změny stavu vnitropodnikových zásob (zde účtujeme přírůstky i úbytky vnitropodnikových zásob), aktivace (zde nabíhají do výnosů položky vytvořené vlastní činností), jiné provozní výnosy (tržby z prodeje dlouhodobého majetku aj.) a zúčtování rezerv a opravných položek do výnosů,

- b) finanční výnosy – do těchto výnosů účtujeme částky tržeb z prodeje cenných papírů, úroky, kursové zisky, výnosy z finančního majetku a ostatní finanční výnosy. Dále se zde zúčtovávají rezervy a opravné položky finančních výnosů,
- c) mimořádné výnosy – zde se stejně jako u nákladů zachycují operace neobvyklé vzhledem k běžné činnosti podniku a mimořádné situace nahodile se vyskytující,
- d) převodové účty. [3]

2.4.1.8. Účtová třída 7 – závěrkové a podrozvahové účty

Do závěrkových účtů patří počáteční účet rozvázný, konečný účet rozvázný a účet zisků a ztrát.

Na podrozvahových účtech se sledují důležité skutečnosti, o kterých se neúčtuje v soustavě podvojného účetnictví, a jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejích ekonomických zdrojů, které lze využít. Sledují se zde zejména přijatá depozita a hypotéky, najatý majetek, majetek přijatý do úschovy, zásoby přijaté ke zpracování, odepsané pohledávky, poskytnuté záruky a jiné obdobné závazky, přijaté záruky a jiné obdobné pohledávky, přijaté zástavy, pohledávky a závazky z leasingu a další skutečnosti.

2.4.2. Rozvaha

Tento výkaz se sestavuje alespoň na začátku a konci účetního období. V rozvaze se zachycují stavy aktiv a pasiv na začátku a konci účetního období. Rozvaha musí být kontinuální a částky na rozvaze z konce účetního období musí být shodné s údaji, které jsou v rozvaze na začátku dalšího účetního období. Rozvaha obsahuje také hospodářský výsledek účetního období. Pokud je hospodářský výsledek kladný, účtuje se do pasiv, pokud je hospodářský výsledek záporný, účtuje se jako aktivum. Pasiva a aktiva se musí vždy rovnat. Rozvaha se musí předkládat společně s výsledovkou a s přílohou k daňovému přiznání. Rozvaha v plném rozsahu je v příloze 1.²

² Rozvaha v plném rozsahu ve znění z roku 2000.

2.4.3. Výsledovka

Ve výsledovce se evidují konečné stavy nákladů a výnosů. Výsledovka se sestavuje povinně pouze na konci účetního období. Je to dáno tím, že výsledkovkové účty nemají počáteční stavy. Z výsledovky se zjišťuje rozdíl výnosů a nákladů, nebo-li účetní hospodářský výsledek. Výsledovka v plném rozsahu je v příloze 2.³

↓
výsledovka

³ Výsledovka v plném rozsahu ve znění z roku 2000.

3. Současné trendy ve světovém účetnictví

V této části bude provedena analýza současných trendů vývoje ve světovém účetnictví. Analyzovány budou především trendy sjednocování účetních standardů v Evropské unii, dále US GAAP, tedy účetní standardy platné v USA a mezinárodní účetní standardy, které mají napomoci k harmonizaci účetních standardů EU a US GAAP.

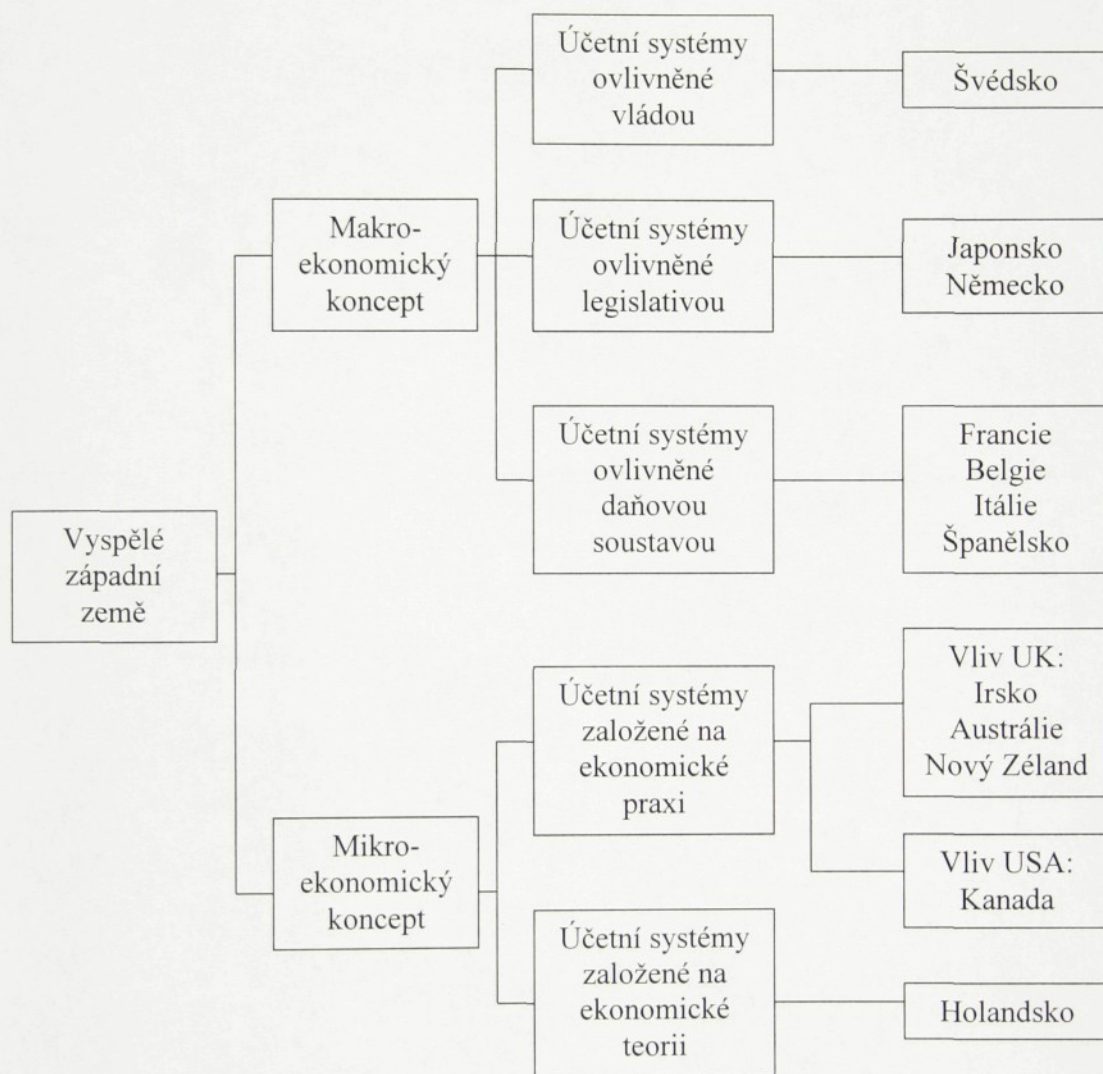
Na úvod této kapitoly několik základních informací. V Evropské unii, i když dochází k harmonizaci účetnictví, existují stále rozdíly mezi účetními systémy některých zemí. Je to patrné především mezi státy kontinentální Evropy a Velkou Británií a Irskem. Účetní systémy států kontinentální Evropy se ve většině případů dosti blíží českému účetnímu systému, zatímco Velká Británie se pojetím účetnictví sbližuje s US GAAP. V dnešní době tedy můžeme účetní systémy rozdělit do dvou základních skupin:

1. Anglosaská koncepce – sem patří především Velká Británie, Irsko, USA a dále i Austrálie a Jižní Afrika.
2. Koncepce kontinentální Evropy.

Pro klasifikaci účetních systémů existují dva přístupy:

1. deduktivní přístup – tento přístup zohledňuje, zda je účetní systém založen na makro- nebo mikroekonomickém konceptu (viz tab. 2),
2. induktivní přístup – zde je použito rozdělení účetních systémů podle geograficky ucelených oblastí (viz tab. 3).

Tab. 2 Klasifikace účetních systémů (deduktivní přístup)

Pramen: Nobes, C. W.: *Journal of Business, Finance and Accounting*, 1983.

Tab. 3 Účetní systémy ve světě (induktivní přístup)

1.model	2.model	3. model	4. model	5. model
Britské společenství národů	Latinská Amerika a Jižní Evropa	Severní Evropa a Střední Evropa	Sféry vlivu amerického účetnictví	Samostatná skupina
Austrálie	Argentina	Belgie	Bermudy	Chille
Bahamy	Bolívie	Dánsko	Kanada	
Fidži	Brazílie	Francie	Japonsko	
Írán	Kolumbie	Německo	Mexiko	
Irsko	Etiopie	Norsko	Filipíny	
Jamajka	Řecko	Švédsko	USA	
Malajsie	Indie	Švýcarsko	Venezuela	
Holandsko	Itálie	Zair		
Nový Zéland	Pákistán			
Nikaragua	Panama			
Zimbabwe	Paraguay			
Singapur	Peru			
JAR	Španělsko			
Trinidad	Uruguay			
Velká Británie				

Pramen: Nair, R. D. – Frank, W. G., *Accounting Review*, 1980.

3.1. Vývoj v Evropské unii

Vývoj v Evropské unii se ubírá cestou harmonizace všech odvětví a tedy i účetnictví. K této harmonizaci slouží direktivy, které jednotlivé členské země zahrnují do svých zákonů. Ale i přesto jsou účetní systémy v rámci Evropské unie rozdílné. K překonání rozdílů má přispět také spolupráce s IASC s začleňování IAS do direktiv EU. Jak již bylo uvedeno výše, hlavní rozdíly jsou mezi zeměmi kontinentální Evropy a Velkou Británií a Irskem. Čím jsou

tyto rozdíly dány? Je to především přístupem podniků k financování svých aktivit, a samozřejmě také historickým vývojem. Zatímco v anglosaské oblasti podniky získávají prostředky především pomocí kapitálových trhů, na kontinentu se podniky zaměřují především na získávání peněz od bank. A jak toto zasahuje do účetních systémů? V oblasti anglosaské musí být informace podávané účetnictvím průhledné a nezpochybnitelné, musí být věrohodné pro externí uživatele. Účetnictví je v této oblasti odděleno od daňového hlediska. Důležitější je zde účetní zisk nebo ztráta. Blíže se k této koncepci dostaneme při popisu US GAAP. Systém kontinentální Evropy vychází z toho, že kapitál je získáván převážně od bankovních institucí. Banky ale nepotřebují mnoho informací, které podává účetnictví, spíše vyžadují přesné údaje o finančních tocích. Jelikož zde tedy nebyl velký tlak od poskytovatelů kapitálu na vytvoření účetního systému, podařilo se do něj protlačit daňové zásady, a účetnictví kontinentální koncepce nám tedy vykazuje údaje pro účely daňové. Tato koncepce je uplatňována i u nás. I z tohoto důvodu se tato práce zaměřuje především na anglosaskou koncepci, nejvíce US GAAP.

Ještě ale přeci jen pár slov o vývoji v Evropské unii. Jak již bylo výše zmíněno, harmonizace v rámci unie probíhá na základě včleňování direktiv vydaných orgány Evropské unie do národních účetních soustav. Účetnictví se dotýkají tři direktivy: 4. direktiva (upravující účetní výkazy a přílohu), 7. direktiva (upravující konsolidaci účetních výkazů) a 8. direktiva (upravující činnost auditorů). Bližší pozornost bude dále věnována pouze 4. direktivě.

3.1.1. Čtvrtá direktiva

Cílem této direktivy je sblížit účetní systémy členských a přidružených zemí, a poskytnout alespoň základní možnost srovnání účetních výkazů mezi zeměmi. Obsahuje všeobecně uznávané účetní principy, které tvoří základ harmonizace, a je tak nejdůležitější direktivou týkající se účetnictví. V této direktivě se střetávají dvě výše uvedené koncepce (anglosaská a kontinentální). Tato direktiva neříká, že členské země mají přijmout jednu či druhou variantu, ale nechává právo volby. Obsahuje variantní řešení a dovoluje určitou míru flexibility. Možností volby obsažených v této direktivě je celkem 40. Některé z nich jsou nepodstatné, ale některé z nich mají velký význam, jedná se především o věci týkající se vykazování účetních informací a jejich struktury. Tato direktiva obsahuje i dva návrhy obsahu rozvahy, ze

kterých si členské země mohou vybrat, který předepíšou jako povinný, nebo mohou oba kombinovat. K tomu pak dále je popsán obsah jednotlivých položek rozvahy, které ale také nejsou definovány jednoznačně. K umožnění srovnatelnosti by měly přispět alespoň doplňkové informace k rozvaze a výsledovce. Čtvrtá direktiva upravuje obsah ročních účetních výkazů a upravuje způsob jejich vypracování.

1. Roční účetní výkazy obsahují rozvahu, výsledovku a doplňkové informace. Tyto dokumenty tvoří jeden celek.
2. Musí být sestaveny jasné a ve shodě s ustanoveními této direktivy.
3. Roční účetní výkazy poskytují věrný a poctivý obraz firemních aktiv, závazků, finanční pozice a zisku nebo ztráty.
4. Kde používání tohoto ustanovení nezajišťuje podání věrného a poctivého obrazu podle odstavce 3, musí být poskytnuty další informace.
5. Pokud se některá ustanovení tohoto opatření neslučují s požadavkem v odstavci tři, nemusí být použita, ale musí toto být uvedeno v dodatečných informacích. Členské státy mohou definovat výjimky a vytvořit vlastní předpisy.
6. Členské státy mohou schválit nebo požadovat odtajnění některých informací ročních výkazů, stejně tak jako ustanovení tohoto opatření. [8]

Podle výše napsaného je vidět, že harmonizace v této oblasti je velmi složitá a bude ještě třeba podniknout další kroky, aby se systémy účetnictví a informace, které podávají svým uživatelům, sblížily. Pro další postup harmonizace v rámci Evropské unie bylo založeno v roce 1990 Účetní poradní fórum, které má ke sblížení přispět. Musí respektovat následující požadavky:

1. nezmenšovat v direktivách počet variantních řešení,
2. v blízké budoucnosti nepřijímat novou právní úpravu direktiv,
3. harmonizační úsilí založit na širší mezinárodní spolupráci, zejména na spolupráci s Výborem pro mezinárodní účetní standardy. [4]

3.2. US GAAP

US GAAP a vůbec všechny anglosaské účetní systémy jsou založeny na tom, že informace z nich musí mít vypovídací hodnotu především pro majitele a potenciální investory na kapitálových trzích. Jsou odděleny od vykazování daní, které je v USA spíše prací pro

daňové poradce a jde mimo účetnictví firem. US GAAP je tedy sestaven tak, aby firmy, které v tomto účetním systému účtují, vykazovali co nejpřesnější účetní zisk.

Nyní něco k historii US GAAP. „Tento systém se vyvinul do své nynější podoby především díky jedné události – pádu americké burzy v roce 1929 a následné depresi. Aby se do budoucna zabránilo podobným katastrofám, Americký svaz účetních (American Institute of Certified Accountants - AICA) a Newyorská burza se dohodly na vytvoření jednoho jednotného systému účetnictví. Výsledkem byl Výbor pro účetní postupy (Committee on Accounting Procedure - CAP) a 51 účetních výzkumných zpráv (Accounting Research Bulletins - ARB). Tyto reprezentují první US GAAP. Jako další výsledek pádu burzy vláda vytvořila nezávislou komisi pro dozor nad cennými papíry a finančními trhy s cílem zprůhlednit je pro drobné akcionáře a aby se znovu obnovila veřejná důvěra, která je nejzákladnějším prvkem k fungování těchto trhů. Tato komise učinila pravidla CAP povinnými pro veřejně obchodovatelné akciové společnosti.

V roce 1972 byl Výbor nahrazen nynější komisí pro finanční účetnictví (Financial Accounting Standards Board - FASB). Od té doby je FASB jediným orgánem (ať už vládním nebo soukromým), oprávněným tvořit US GAAP. FASB vydává vyhlášky, které upravují účetnictví. Dodnes nabylo platnosti 132 těchto vyhlášek.

FASB není vládní orgán; je to samostatná, soukromá organizace. Skládá se ze sedmi členů, z nichž 3 pochází z účetní profese (to znamená, že jsou partneři v auditorských firmách), 2 členové pocházejí z průmyslu (jsou to především finanční ředitelé významných akciových společností), 1 člen pochází ze školství a na samém konci 1 z vlády. Toto rozložení sil znamená, že pokud se shodne průmysl dohromady s profesí, mají plnou pravomoc určovat US GAAP. Pouze v situaci, kdy se neshodnou, má vláda jakousi možnost ovlivnit finanční účetnictví. Toto rozložení sil dává profesi téměř neomezenou moc vytvářet US GAAP samostatně, protože k tomu, aby prosadila svou vůli, potřebuje souhlas pouze od jednoho jiného člena. Všichni ostatní členové musí být proti, aby návrh od profese neprošel. Tak má profese, která je přímo zodpovědná drobným akcionářům (před soudem), dostatečnou moc, aby chránila jejich zájmy.

Skutečnost, že US GAAP nejsou povinné (s výjimkou pro americké a cizí firmy, které obchodují se svými akciemi na amerických burzách), vede často k mylnému názoru, že

US GAAP jsou opravdu dobrovolné. Nejsou. Například, jestliže chceme odebrat zboží na fakturu, pak dodavatel téměř vždy požaduje finanční (auditované) výkazy. Rovněž žádná banka poradce nezpracuje daňové přiznání bez nich. V praxi jsou ale US GAAP povinné, protože jsou všeobecně uznávány.

Protože jsou však US GAAP nominálně dobrovolné, jsou flexibilní. Skoro ke každému pravidlu existuje výjimka. Účetní je i oprávněn porušit pravidla US GAAP, pokud by dodržení těchto pravidel dle jeho názoru způsobilo, že by výkazy brané v celku byly pro uživatele zavádějící.“⁴

Podle výše uvedeného můžeme vidět, že US GAAP dávají svým uživatelům velkou volnost, ale jejich doporučení dávají firmám jistotu, že informace, které podávají svým uživatelům, jsou správné. Toto samozřejmě ještě ověřují auditorské firmy.

Jak již bylo napsáno, US GAAP vykazují účetní hospodářský výsledek, a daňový hospodářský výsledek je propočítáván jinými postupy. Mnohokrát se také stává, že tyto dva hospodářské výsledky se velmi liší. Firma, která vykázala vysoký účetní zisk, může být v daňové ztrátě. Pokud by tedy firma vedla účetnictví, které by dávalo podklady pro zjištění daňového hospodářského výsledku, nemusela by například získat investory. Je tedy vidět, že toto oddělení účetnictví a daní je výhodné pro firmu, i když by se dalo namítnout, že je to pro firmu nákladnější, ale je vidět, že investice, které mohou do firmy přijít, tyto náklady převýší.

3.3. Mezinárodní účetní standardy (IAS)

Jak již bylo napsáno v úvodu této práce, v dnešní době je hlavním fenoménem globalizace. Firmy jsou nadnárodní, investice překračující hranice národních států a ekonomiky jsou silně propojené. Je proto velmi důležité, aby informace, které firmy poskytují, měly vypovídací hodnotu nejen pro ně a pro úzkou skupinu odborníků, ale i pro investory a další uživatele. Tyto informace musí být také srovnatelné s informacemi, které poskytují jiné firmy z jiných zemí. Proto byl v roce 1973 založen Výbor pro mezinárodní účetní standardy (International Accounting Standards Committee - IASC), který začal pracovat na vytvoření mezinárodních účetních standardů, které mají napomoci přiblížit účetnictví jednotlivých zemí. V dnešní době

se pracuje na účetních standardech, které budou řídit společnost usilující o multinacionální kótování svých akcií. Je to krok k tomu, aby evropské společnosti mohly vstoupit na americký kapitálový trh.

A nyní již přímo k mezinárodním účetním standardům, jejichž seznam je uveden v tabulce 4. Obsahují:

1. úvod – v této části je definován účel IAS, jsou zde popsány řídicí orgány IASC a pracovní program,
2. předmluvu – jedná se o předmluvu k výkladu standardů. Jsou zde stanoveny cíle, které má IASC plnit. Cílem IASC je formulovat a vyhlášovat IAS, které by měly být dodržovány při zveřejňování účetních výkazů a dalším cílem je práce pro zlepšení a harmonizaci právních předpisů, účetních standardů a postupů vztahujících se k předkládání finančních účetních výkazů,
3. koncepční rámec – neřeší žádné konkrétní případy (není účetním standardem), je spíše filosofickou základnou, na které je založeno sestavování účetních výkazů,
4. účetní standardy – řeší jednotlivé problémové oblasti účetnictví. Do počátku roku 1999 bylo přijato 38 účetních standardů, některé z nich již byly novelizovány a proto ve výčtu chybí. [4]

⁴ Mládek, R.: Světové účetnictví. Str. 11. 1. Vyd. Linde, Praha. 2000

Tab. 4 Platné IAS a problémové okruhy, které řeší

IAS	Problémové okruhy řešené IAS
1	Sestavování a zveřejňování účetních výkazů
2	Zásoby
4	Účtování odpisů
7	Výkazy peněžních toků
8	Čistý zisk/ztráta za účetní období, zásadní chyby a změny účetní politiky
10	Nejisté skutečnosti a události po datu účetních výkazů
11	Stavební smlouvy
12	Daň ze zisku
14	Vykazování krátkodobých (oběžných) aktiv a krátkodobých dluhů
15	Informace odrážející účinky měnících se cen
16	Pozemky, budovy a zařízení
17	Účetnictví o leasingu
18	Výnosy
19	Penzijní náklady
20	Účtování státních dotací a zveřejnění státní podpory
21	Účinky změn ve směnných kursech zahraničních měn
22	Podnikové kombinace
23	Výpůjční náklady
24	Zveřejnění spřízněných stran
25	Účetnictví o (finančních) investicích
26	Účtování a vykazování penzijních plánů
27	Konsolidované účetní výkazy a účtování investic do dceřiných podniků
28	Účtování investic do přidružených podniků
29	Výkaznictví v hyperinflačních ekonomikách
30	Zveřejňování ve finančních výkazech bank a obdobných finančních institucí
31	Vykazování podílů (účastí) ve společných podnicích
32	Finanční nástroje: zveřejňování a zobrazování
33	Zisk na akcii
34	Meziroční účetní výkazy
35	Přerušené (zastavené) operace
36	Snížení hodnoty aktiv
37	Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva
38	Dlouhodobá nehmotná aktiva

Pramen: Kovanicová D. a kol.: *Finanční účetnictví v kontextu světového vývoje*, Str. 28. 2. vyd. Praha, 1999.

IAS sladí účetní systémy ve světě a mají napomáhat i tomu, aby firmy mohly získávat finanční zdroje na celém světě. Z tohoto vyplývá, že IAS jsou účetní standardy, které jsou oddělené od vykazování daní a jsou blíže k anglosaské koncepci účetnictví - v této práci

reprezentované US GAAP. V této souvislosti je ale nutné říci, že direktivy EU obsahují variantní řešení, a tudíž by kompatibilní s IAS být mohly. Případy, kdy se shodovat nebudou, bude nutno projednat individuálně a bude muset být nalezeno takové řešení, které obě normy sladí.

O postupech účtování uplatňovaných v US GAAP se bude psát v další části, kde se budou analyzovat největší rozdíly mezi českým a ostatními účetními systémy, nejvíce právě oproti US GAAP.

4. Porovnání českého a světových účetních systémů

Český účetní systém je založen na stejných principech jako účetní systémy států kontinentální Evropy. Odlišnosti v porovnání s účetními systémy zemí Evropské unie bychom našli při porovnávání se systémy Velké Británie a Irska. Tyto jsou velmi podobné s US GAAP, tedy účetním systémem USA. Tato část tedy bude zaměřena na porovnání českého účetního systému s US GAAP. Při porovnání se bude postupovat podle jednotlivých položek rozvahy a výsledovky. Na začátku ale budou zdůrazněny ještě hlavní rozdíly v koncepci.

4.1. US GAAP v porovnání s českým účetnictvím

Český účetní systém je důležitý především pro vykazování daní, zatímco US GAAP jsou zaměřeny především na vykazování informací pro management a pro investory. Zjišťování daní je odděleno od účetnictví. Je tedy rozdíl ve vykazování jednotlivých položek rozvahy a výsledovky.

4.1.1. Rozvaha

Již na začátku zkoumání rozdílu mezi rozvahou sestavovanou podle českého účetního systému s rozvahou podle US GAAP si musíme všimnout jednoho hlavního rozdílu. US GAAP neznají klasifikaci aktiva a pasiva, ale místo pasiv se používá členění na závazky a jmění. A nyní k jednotlivým položkám.

4.1.1.1. Aktiva

US GAAP nepoužívají rozvahovou formu jako v českém účetnictví, tedy brutto, korekce, netto, ale vykazují položky brutto a upravují se formou kontrární položky, které se jako všechna záporná čísla píšou v závorkách. K rozvaze sestavené podle US GAAP je třeba uvést, že pokud položky nedosáhnou určité výše, stačí jejich vykázání souhrnně, a nemusí se vykazovat jako jedinečná položka. Samotná aktiva jsou rozdělena do následujících položek:

1. Pohledávky za upsaný vlastní kapitál – tato položka se vykazuje jako vlastní akcie, a to jako kontrární položka ve jmění. Pokud tato položka není významná, vykazuje se jako součást nerozděleného zisku. Podle českého účetnictví je tato položka vykazována v aktivech, a zůstatek tohoto účtu představuje upsané nesplacené akcie nebo podíly.
2. Stálá aktiva – v této klasifikaci se US GAAP v podstatě shodují s českým účetním systémem. Vyžadují ale, aby se nerostné zdroje uváděly jako samostatná položka stálých aktiv (Materiality). Český účetní systém bere nerostné zdroje jako součást pozemků.

Nyní k oceňování dlouhodobého majetku. Základem je tzv. spravedlivá hodnota. To je hodnota, za kterou se dá majetek pořídit na volném trhu v transakci „na délku paže“, nebo reprodukční pořizovací cenu. Vlastní náklady se kromě specifických případů používat nesmí. Ocenění dlouhodobého majetku podle českého účetnictví se provádí pořizovací cenou, reprodukční pořizovací cenou, cenou pořízení a vlastními náklady. Pravidla na odepisování jsou flexibilní a odepisuje se tak, aby hodnota majetku byla přesně vykázána. Dlouhodobý majetek se může odepisovat zrychleně nebo rovnoměrně. Při pořízení dlouhodobého majetku se určí zůstatková hodnota, kterou musí majetek po ukončení odepisování mít, neodepisuje se tedy k nule. Naproti tomu české účetnictví povoluje odepsat dlouhodobý majetek až k nule.

- 2.1. Dlouhodobý nehmotný majetek – zde platí, že ocenění je na základě poctivé ceny. Odepisování se provádí po dobu smluvního nebo právního života dlouhodobého majetku nebo po nějakou rozumnou dobu, nejdéle však po dobu 40 let. Může být odepsán až k nule.

- 2.1.1. Zřizovací výdaje – sem se mohou zúčtovat přímé výdaje spojené se založením podniku a platby nezávislým zprostředkovatelům. Obvykle se sem nepovoluje účtovat vlastní náklady, včetně cest, nájemného, platů zaměstnanců aj. Odpisují se obvykle 5 let, nejdéle však 40 let.

Podle českého účetnictví jsou zřizovacími výdaji ty, které jsou spojeny se založením nového podniku (např. soudní a notářské poplatky a jiné úřední výlohy, náklady na pracovní cesty, mzdy, odměny za zprostředkování, nájemné) a též výdaje, které vzniklá účetní jednotka uhradí jiným osobám v souvislosti se svým zřízením. Nezahrnuje se sem pořízení dlouhodobého majetku nebo zásob a výdaje na reprezentaci. [3]

- 2.1.2. Nehmotné výsledky výzkumné a obdobné činnosti – US GAAP neumožňují kapitalizaci výdajů na výzkumné nebo vývojové činnosti, ani jiných výdajů spojených

se zahájením výroby, včetně projektantské činnosti. Toto vše jde přímo do nákladů. Na tento účet se podle US GAAP účtují položky, které souvisí s koupí dlouhodobého majetku pro výzkumnou činnost.

Podle českého účetnictví se sem účtují výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv, pokud byly nabyty samostatně, a nejsou tudíž součástí nabytého dlouhodobého majetku a jeho ocenění. Také položky, které jsou vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi, resp. opakovaného prodeje. [3]

- 2.1.3. Software – tento řádek se podle US GAAP obvykle nepoužívá a software je účtován jako součást informačních systémů. Software vlastní výroby se kapitalizuje pouze tehdy, pokud je uplatnitelný na trhu, může se prodat.

V českém účetnictví se software účtuje samostatně na účet software, bez ohledu na to, zda je nebo není předmětem autorských práv. Pokud je nabyt samostatně a není součástí hardware, nebo pokud je vytvořen vlastní činností za účelem obchodování s ním, avšak nejde o software na zakázku nebo o součást dodávky hardware. [3]

- 2.1.4. Ocenitelná práva – pro ocenění se smí použít pouze pořizovací cena. U patentů nebo copyrightů se dají kapitalizovat výdaje na registraci, nebo náklady na úspěšné prosazování těchto práv před soudem.

Český účetní systém na tento účet účtuje výrobně technické poznatky (know-how), licence, předměty průmyslových práv a jiné výsledky duševní tvořivé činnosti, které jsou předmětem ocenitelných práv, a to jak nabývaných, tak poskytovaných. [3]

- 2.1.5. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek – US GAAP rozlišují mezi zálohami a předplatným. Zásoby se účtují buď do pohledávek (krátkodobé) nebo jako dlouhodobé zálohy do části dlouhodobé investice. Předplatné se účtuje do časového rozlišení.

- 2.2. Dlouhodobý hmotný majetek – oceňuje se spravedlivou hodnotou, tj. pořizovací cenou, reprodukční pořizovací cenou nebo vlastními náklady, pokud jsou nižší než reprodukční pořizovací cena. Majetek se odepisuje nejdéle 40 let, většinou podle druhu buď 5 nebo 15 let. Toto je samozřejmě pro účely účetnictví, daňové odpisy jsou obvykle kratší.

V českém účetnictví platí pro tuto obecnou klasifikaci to samé, co pro celkovou klasifikaci dlouhodobý majetek.

- 2.2.1. Pozemky – tato klasifikace se příliš neliší mezi US GAAP a českým účetnictvím. US GAAP ale třídí nerostné zdroje, pokud jsou podstatné. Pokud dojde k úpravě pozemku, počítá se tato buď jako součást ocenění pozemku nebo budovy podle účelu.

České účetnictví řadí pozemky mezi dlouhodobý hmotný majetek neodepisovaný.

2.2.2. Stavby – klasifikace srovnatelná v obou systémech, jen odpisová sazba je různá dle životnosti.

2.2.3. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí – v US GAAP se používá sporadicky.

2.2.4. Pěstitelské celky trvalých porostů – v US GAAP pouze u společností, které se zabývají zemědělskou činností.

Podle českého účetnictví mohou být do této klasifikace zahrnuty porosty s dobou plodnosti delší než tři roky.

2.2.5. Základní stádo a tažná zvířata – podle US GAAP jako u předchozího bodu.

Česká právní úprava zde říká, že na tento účet bez ohledu na pořizovací cenu účtují plemenná zvířata kategorií skotu, koní prasat, obcí, koz a hus, dále koně tažní, dostihoví a sportovní, osli, muly a mezci, a to způsobem odpovídajícím povaze tohoto majetku. Účetní jednotka může rozhodnout, zda se na tomto účtu účtují rovněž zvířata základního stáda ostatních hospodářsky využívaných chovů, pokud jejich využitelnost v chovu je delší než čtyři roky. [3]

2.2.6. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek – pouze malé použití. Klasifikoval by se jako nástroje či kancelářská technika.

2.2.7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek – viz jako u dlouhodobého nehmotného majetku.

2.2.8. Opravná položka k nabytému majetku – tato klasifikace v US GAAP neexistuje a použije se pouze po dohodě s auditorem.

2.2.9. Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – podle US GAAP se tento účet nepoužívá, protože se při pořízení účtuje přímo na příslušný účet dlouhodobého majetku, zatímco podle českého účetnictví se účtuje vždy, když je pořizován dlouhodobý majetek.

2.3. Dlouhodobý finanční majetek – US GAAP mají přísnější a detailnější pravidla týkající se tohoto majetku.

2.3.1. Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s rozhodujícím vlivem – US GAAP konsoliduje podniky s rozhodujícím vlivem a používá metodu sloučení jmění. Vyžaduje, aby obchodní styky se spřízněnými osobami byly vykazovány zvlášť.

České účetnictví nevyžaduje konsolidaci a vztahy se přízněnými osobami nemusí být vykazovány zvlášť.

- 2.3.2. Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s podstatným vlivem – platí to, co u podniků s rozhodujícím vlivem.
- 2.3.3. Ostatní cenné papíry a vklady – US GAAP uplatňuje přísná a detailní pravidla týkající se těchto cenných papírů.
- 2.3.4. Půjčky podniků ve skupině – US GAAP nepoužívá tuto kategorii, účtuje se o podstatném a rozhodujícím vlivu, formou konsolidace a sloučení jmění.
České účetnictví používá tento účet pro dlouhodobé půjčky v rámci konsolidovaného účetního celku.
- 2.3.5. Jiný dlouhodobý finanční majetek – jako u ostatních cenných papírů a vkladů.
3. Oběžná aktiva – tato klasifikace je z hlediska US GAAP komplikovaná, protože slučuje krátkodobý a dlouhodobý majetek a ten se podle US GAAP účtuje přísně odděleně.
- 3.1. Zásoby – zásoby jsou členěny do čtyř částí – zboží, výrobky, polotovary (brány podle dalšího užití buď jako nedokončená výroba nebo jako materiál) a materiál. Je požadováno, aby jako zásoby byly brány pouze prodejné zásoby. Neprodejné musí být ze zásob vyřazeny.
České účetnictví za zásoby považuje skladovaný materiál, nedokončenou výrobu, polotovary vlastní výroby, výrobky, zvířata a skladované zboží. [3]
- 3.1.1. Materiál – v této klasifikaci nejsou rozdíly.
- 3.1.2. Nedokončená výroba a polotovary – tato klasifikace je shodná, ale polotovary jsou v US GAAP brány buď jako nedokončená výroba nebo jako výrobky, záleží na jejich dalším použití.
- 3.1.3. Výrobky – tato klasifikace je v podstatě shodná.
- 3.1.4. Zvířata – v US GAAP se používá zřídka.
- 3.1.5. Zboží – nejsou podstatné rozdíly.
- 3.1.6. Poskytnuté zálohy na zásoby – platí to samé jako u ostatních záloh.
- 3.2. Dlouhodobé pohledávky – tato klasifikace se mezi oběžnými aktivy v US GAAP nesmí objevit, protože US GAAP striktně dodržuje členění na krátkodobá a dlouhodobá aktiva.
- 3.3. Pohledávky z obchodního styku – tato klasifikace je srovnatelná.
- 3.4. Jiné pohledávky – srovnatelná klasifikace.
- 3.5. Krátkodobé pohledávky – zde neexistují podstatné rozdíly.
- 3.6. Pohledávky z obchodního styku – v podstatě shoda obou systémů.
- 3.7. Pohledávky ke společníkům a sdružení – pokud by se tato klasifikace v rozvaze US GAAP vůbec objevila, byla by nazvána pohledávky za spřízněnou osobou.

3.8. Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění – zde nejsou podstatnější rozdíly.

3.9. Stát – daňové pohledávky – je srovnatelná, ale v USA není daň z přidané hodnoty.

3.10. Stát – odložená daňová pohledávka – tato klasifikace je srovnatelná.

3.11. Finanční majetek – podobnost u obou systémů.

3.12. Pokladna – je zde rozdíl v tom, že US GAAP sem zahrnuje i bankovní účty a tato klasifikace je nazvána hotovost.

V českém účetnictví se na tomto účtu sleduje stav a pohyb peněz v hotovosti, šeků přijatých místo hotových peněz, poukázek k zúčtování.

3.13. Účty v bankách – tento účet se používá, pokud je částka na bankovních účtech podstatná, jinak jsou součástí klasifikace peníze.

3.14. Krátkodobý finanční majetek – US GAAP uplatňuje pro tuto klasifikaci přísná pravidla.

4. Ostatní aktiva – účty zde obsažené jsou v US GAAP nepřipustné nebo jsou v rozvaze vykazovány jinde.

4.1. Časové rozlišení – shoda je v nákladech příštích období, kromě komplexních nákladů příštích období. S kursovými rozdíly a dohadnými účty zacházejí US GAAP odlišně a obsah příjmů příštích období je také jiný.

4.1.1. Náklady příštích období – jak je uvedeno výše, je tato klasifikace srovnatelná. Komplexní náklady příštích období se ale neshodují. US GAAP nepřipouští, aby se komplexní náklady rozpouštěly do výnosů. Mnoho výdajů, které jsou součástí komplexních nákladů se podle US GAAP časově vůbec nerozlišuje. US GAAP v této oblasti používají i účet pro dlouhodobé náklady příštích období pro výdaje, které budou přinášet užitek více než jedno období. Po zužitkování je dán do nákladů.

V českém účetnictví se klasifikace komplexní náklady běžně používá. Účtuje se zde o nákladech příštích období, jež se sledují ve vztahu k danému účelu, např. náklady na přípravu a záběh výkonů a náklady na technický rozvoj, náklady na dlouhodobou propagaci, náklady na předzásobení. [3]

4.1.2. Příjmy příštích období – US GAAP tuto klasifikaci používají pro pohledávky za neoperační tržby⁵, nevyfakturované dodávky se zahrnují do normálních pohledávek. Český účetní systém zahrnuje do této klasifikace částky účetní jednotkou nepřijaté, které časově a věcně souvisejí s výnosy běžného účetního období a nejsou zúčtovány

⁵ Do klasifikace neoperační tržby se zahrnují úroky, dividendy, nájemné a ostatní tržby, které nesouvisí s provozní činností podniku.

přímo na účtech pohledávek vůči právnickým a fyzickým osobám. Zejména se sem zahrnují výnosové provize, provedené a odebrané dosud nevyúčtované práce a služby.

4.1.3. Kurové rozdíly aktivní – podle US GAAP se vykazují jako součást kapitálových účtů ve jmění.

4.1.4. Dohadné účty aktivní – tato klasifikace je nesrovnatelná. Trochu se blíží položce nahodilosti⁶, ale tato položka se promítá do rozvahy, pokud jsou nahodilosti pravděpodobné a rozumně odhadnutelné. Do nahodilostí jsou podle US GAAPu zahrnovány i rezervy.

4.1.1.2. Pasiva

Tento výraz US GAAP neuznává. Dá se vyjádřit jako součet závazků a jmění. A nyní se opět zaměříme na jednotlivé položky této klasifikace.

1. Kapitál

1.1. Vlastní kapitál – tato položka má podle US GAAP tři základní části, kterými jsou nominální hodnota jmění, emisní ážio a nerozdělený zisk.

1.2. Základní kapitál – většina amerických států nevyžaduje při založení společnosti žádný povinný vklad. Struktura jmění by se měla jeho struktura podrobně rozepsat v příloze.

1.3. Vlastní akcie – srovnatelná klasifikace u obou systémů.

1.4. Kapitálové fondy – tato klasifikace nemá v US GAAP obdobu, její součásti se vykazují zvlášť, nebo jako součásti jiných klasifikací.

1.5. Emisní ážio – pokud se tato klasifikace používá, je srovnatelná v obou účetních systémech, ale nepoužívá se vždy, jelikož některé státy USA nevyžadují, aby akcie měly nominální hodnotu.

1.6. Ostatní kapitálové fondy – nevyskytuje se v rozvaze US GAAP, může být součástí emisního ážia nebo nerozděleného zisku.

1.7. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku – platí to samé jako u ostatních kapitálových fondů.

1.8. Oceňovací rozdíly z kapitálových účastí – platí to samé jako u ostatních kapitálových fondů.

⁶ Nahodilosti jsou existující skutečnosti, které způsobují nejistotu ohledně možných zisků a ztrát pro účetní jednotku, které budou vyjasněny až potom, co se stane nebo nestane nějaká událost v budoucnosti.

- 1.9. Fondy ze zisku – nemá obdobu v US GAAP, jednotlivé její části by se vykazovaly zvlášť nebo jako součást jiných klasifikací.
- 1.10. Zákonný rezervní fond – používá se pouze tam, kde je rezervní fond povinný. V US GAAP se vykazuje jako součást nerozděleného zisku.
V ČR tento fond je tvořen povinně ze zákona.
- 1.11. Nedělitelný fond – platí to samé co pro zákonný rezervní fond.
- 1.12. Statutární a ostatní fondy – obsah této klasifikace je slučitelný mezi českým účetním systémem a US GAAP.
- 1.13. Hospodářský výsledek minulých let – v US GAAP se vykazuje jako součást hospodářského výsledku běžného roku.
- 1.14. Nerozdělený zisk minulých let – stejný obsah v obou systémech.
- 1.15. Neuhrazená ztráta minulých let – stejný obsah v obou systémech.
- 1.16. Hospodářský výsledek běžného účetního období – jak již bylo napsáno výše, vykazuje se společně s hospodářským výsledkem minulých let.
2. Cizí zdroje – US GAAP obsahují položky, které se podle tohoto systému pokládají za závazky.
 - 2.1. Rezervy – tato položka se v rozvaze podle US GAAP neobjeví, protože rezervy se účtují jako kontrární položky u položek, které upravují.
 - 2.1.1. Rezervy zákonné – v US GAAP nehrají daňové dopady žádnou roli.
V českém účetnictví se sem účtují rezervy, které jsou daňově uznatelné.
 - 2.1.2. Rezerva na kursové ztráty – vykazuje se jako součást ostatních kapitálových účtů.
 - 2.1.3. Ostatní rezervy – podle US GAAP jako u rezerv zákonných.
 - 2.2. Dlouhodobé závazky – v této klasifikaci neexistují závažnější rozdíly. US GAAP má přísná pravidla, pokud se jedná o závazky k osobám blízkým.
 - 2.2.1. Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem – tato klasifikace je srovnatelná v účetnictví mateřských a dceřinných společností, jinak se podle US GAAP používá metoda sloučení jmění.
 - 2.2.2. Závazky k podnikům s podstatným vlivem – viz výše.
 - 2.2.3. Dlouhodobě přijaté zálohy – tato klasifikace je zhruba stejná. Musíme ale rozlišovat mezi zálohami a předplatným.
 - 2.2.4. Emitované dluhopisy – podobný obsah v obou účetních systémech.
 - 2.2.5. Dlouhodobé směnky k úhradě – tato klasifikace je podobná. Podrobný popis směnek se musí uvést v příloze k účetní závěrce.

- 2.2.6. Jiné dlouhodobé závazky – klasifikace srovnatelná mezi US GAAP a českým účetním systémem.
- 2.3. Krátkodobé závazky – tato klasifikace českým účetním systémem zhruba odpovídá US GAAP.
- 2.3.1. Závazky z obchodního styku – neexistují větší rozdíly.
- 2.3.2. Závazky ke společníkům a sdružení – tato klasifikace se zřídka objeví na rozvaze podle US GAAP, používá se spíše klasifikace závazky se spřízněnou osobou.
- 2.3.3. Závazky k zaměstnancům – tato klasifikace je srovnatelná s US GAAP.
- 2.3.4. Závazky ze sociálního zabezpečení – jako u závazků k zaměstnancům.
- 2.3.5. Stát – daňové závazky a dotace – jako u závazků k zaměstnancům.
- 2.3.6. Stát – odložený daňový závazek – jako u závazků k zaměstnancům.
- 2.3.7. Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem – platí to samé, co u této klasifikace v dlouhodobých závazcích.
- 2.3.8. Závazky k podnikům s podstatným vlivem – platí to samé, co u této klasifikace v dlouhodobých závazcích.
- 2.3.9. Jiné závazky – obsah této klasifikace je podobný u obou systémů.
- 2.3.10. Bankovní úvěry a výpomoci – v US GAAP se sem zahrnují pouze krátkodobé půjčky, zbytek je součástí dlouhodobých závazků. Podmínky půjček a výpomocí se popisují v příloze.
- 2.3.11. Bankovní úvěry dlouhodobé – vykazují se jako celek, podstatné části se vypisují samostatně. Mohou být i součástí klasifikace dlouhodobé závazky.
- 2.3.12. Běžné bankovní úvěry – vykazuje se jako celek samostatně nebo jako součást krátkodobých závazků. Podstatné části se vykazují na samostatném řádku.
- 2.3.13. Krátkodobé finanční výpomoci – vykazuje se vcelku samostatně nebo jako součást krátkodobých závazků.
- 2.4. Ostatní pasiva – přechodné účty pasivní – tato klasifikace v US GAAP nemá obdobu.
- 2.5. Časové rozlišení – u účtů časového rozlišení nejsou mezi systémy rozdíly, ale s kursovými rozdíly a dohadnými účty nakládá odlišně.
- 2.5.1. Výdaje příštích období – tato klasifikace v českém účetnictví odpovídá US GAAP. Vykazují se zde položky jako platy, nájemné, daně atd. Tato položka se téměř nikdy nevykazuje samostatně.
- 2.5.2. Výnosy příštích období – tato položka má zhruba stejný obsah.
- 2.5.3. Kursové rozdíly pasivní – vykazují se jako součást kapitálových účtů.

2.5.4. Dohadné účty pasivní – tato klasifikace se nedá porovnat. V US GAAP jí zhruba odpovídá položka nahodilosti. Ta se promítá do výkazů jen tehdy, je-li pravděpodobná a rozumně odhadnutelná.

Z výše uvedeného přehledu je patrné, že mezi oběma účetními systémy existují v některých částech dosti významné rozdíly. Rozvaha US GAAP nemá danou pevnou strukturu. Položky se musí do rozvahy zahrnout, pouze pokud jsou podstatné (pokud přesáhnou 5% celkové výše aktiv či pasiv nebo 1%, pokud se jedná o položky vyplývající ze vztahu k osobám blízkým), jinak je možno je zahrnout do položek celkových. Některé klasifikace používané v českém účetnictví nemají v US GAAP obdobu nebo mají jiný významový obsah. Tudiž podniky, které by chtěly začít používat US GAAP, by musely provést velké změny.

4.1.2. Výsledovka

Rozdíly mezi výsledovkou sestavenou podle českých norem a podle US GAAPu budeme identifikovat podle jednotlivých položek tak, jak jdou za sebou v české výsledovce, nikoliv tedy podle rozdělení na náklady a výnosy.

Ještě je třeba opět podotknout, že struktura výkazů podle US GAAP není pevně daná a to tedy platí i pro výsledovku. Jako u rozvahy jsou položky vykazovány buď souhrnně nebo samostatně pokud jsou významné. Při sestavování výsledovky podle US GAAP jsou určité zvyklosti, které se dodržují a liší se od českého způsobu vykazování. Například to, že náklady se nejprve třídí účelově a teprve potom podle druhu, nebo že se pevně rozlišuje mezi operačními položkami a neoperačními. A nyní tedy k analýze jednotlivých položek výsledovky.

1. Tržby z prodeje zboží – tato klasifikace je v celku srovnatelná, ale US GAAP nerozlišují mezi tržbou za prodej zboží, výrobků nebo služeb.
2. Náklady vynaložené na prodané zboží – US GAAP určují tuto položku odlišně od českého účetnictví. Všechny vynaložené položky na koupi zboží se účtují nejprve do skladu.

3. Obchodní marže – pokud mluvíme o zboží, je tato klasifikace shodná v obou účetních systémech.
4. Výkony – US GAAP uznává pouze tržby, položky výkonů obsahující aktivaci nejsou v souladu s US GAAP.
5. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb – US GAAP sem zahrnuje veškeré příjmy, které vznikly na základě výměnných transakcí při normálních obchodních činnostech. Tato položka se ve výsledovce podle US GAAP uvádí na prvním řádku.
6. Změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby – US GAAP tento způsob určování hodnoty zásob nedovoluje. Z jeho pohledu tento způsob uměle zvyšuje tržby a náklady.
7. Aktivace – jak již bylo výše napsáno, aktivace je z pohledu US GAAP nepřipustná. Všechny částky, které se podle účetního systému České republiky aktivují, se dávají buď např. na sklad nebo na pořízení dlouhodobého majetku. U dlouhodobého majetku se po dokončení výstavby odhadne životnost a začne se odepisovat jako každý jiný dlouhodobý majetek.
8. Výkonová spotřeba – zde je třeba poznamenat, že klasifikace nákladů, jak je vymezena v českém účetnictví, je v US GAAP zcela nepřipustná. Podle nich nejprve třídí náklady podle účelu (výrobní, prodejní a správní), a teprve potom typově (služba, materiál atd.). Tento rozdíl je nejzávažnějším mezi oběma účetními systémy a vyúsťuje v neslučitelnost českých účetních výkazů s výkazy podle US GAAP. Jediným řešením, jak výkazy unifikovat je, aby se u nákladů psal vždy účel, na který byly vynaloženy. Přímou u této výsledkové položky je třeba si uvědomit, že US GAAP účtuje náklady na spotřebu a všechno nakoupené zboží na sklad. Tak se účtují i náklady spojené s pořízením materiálu. Do nákladů se účtují až při prodeji.
9. Spotřeba materiálu a energie – tento náklad se podle US GAAP rozdělí a účtuje se účelově do nákladů tam, kde byl spotřebován. US GAAP také nerozlišuje spotřebu energie od spotřeby ostatních neskladovatelných dodávek.
10. Služby – jako u spotřeby materiálu a energie se tento náklad musí účelově rozdělit.
11. Přidaná hodnota – tato klasifikace nemá v US GAAP obdobu. V USA neexistuje daň z přidané hodnoty.
12. Osobní náklady – opět musí být tento náklad rozdělen podle účelu. Jejich část se objevuje v nákladech na výrobu, v nákladech na prodej a správních nákladech.
13. Mzdové náklady – opět je třeba provést účelové členění.

14. Odměny členům orgánů společnosti a družstva – účtují se do nákladu podle účelu, tam kde byly spotřebovány. Platy ředitelství se obvykle vykazují zvlášť, kompenzace členů správní rady se vykazují pouze v příloze.
15. Náklady na sociální zabezpečení – opět je třeba tento náklad, jako všechny provozní náklady, účelově rozdělit.
16. Sociální náklady – opět se člení podle účelu. US GAAP zde také započítávají naturální mzdy. V případě, že náklady na naturální mzdy existují a jsou podstatné, měly by se vykazat zde a nikde jinde ve výsledovce, nebo se musí podrobně popsat v příloze.
17. Daně a poplatky – tato položka se jako ostatní musí účelově rozdělit.
18. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – US GAAP neodepisují dlouhodobý majetek plně, ale k určené zůstatkové ceně. Pro daňové účely se majetek odepisuje plně a obvykle rychleji. Jak již bylo zmíněno v rozboru rozvahy, US GAAP účtují zvlášť nerostné zdroje. Proto také, pokud jsou jejich odpisy významné, účtují se zvlášť.
19. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu – US GAAP považuje prodej dlouhodobého majetku za vedlejší činnost. Zůstatková hodnota, která zbude po odepsání, se odečte od příjmů za prodej. Rozdíl se vykáže buď jako zisk nebo jako ztráta. Prodej materiálu se obvykle považuje za běžnou obchodní činnost a vyazuje se jako součást tržeb.
20. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu – u dlouhodobého majetku i materiálu platí opatření uvedená v předchozím bodě.
21. Zúčtování rezerv a časového rozlišení provozních výnosů – je nutné si uvědomit, že US GAAP nejsou ovlivněny daňovými pravidly. Je-li tedy rezerva daňově uznatelná nebo ne, nehraje žádnou roli. Tato klasifikace nemá v US GAAP obdobu. Rezervy nemají vlastní část rozvahy ani výsledovky. Tvoření rezerv se tak vykonává tak, že se účtuje náklad a rezerva. Rezerva se potom zúčtuje jako snížení rezervy a položky, na kterou je vytvořena. U časového rozlišení si musíme uvědomit, že komplexní náklady příštích období nejsou slučitelné s US GAAP.
22. Tvorba rezerv a časového rozlišení provozních nákladů – tato položka nemá v US GAAP obdobu.
23. Zúčtování opravných položek do provozních výnosů – tato položka se na rozvaze US GAAP neobjeví a zahrne se do zisků.
24. Zúčtování opravných položek do provozních nákladů – viz zúčtování opravných položek do provozních výnosů.

25. Ostatní provozní výnosy – v US GAAP je tento řádek používán pro určité specifické věci (např. pronájem).
26. Ostatní provozní náklady – jako u ostatních provozních výnosů.
27. Převod provozních výnosů – tato klasifikace nemá pro US GAAP žádný význam.
28. Převod provozních nákladů – jako převod provozních výnosů.
29. Provozní hospodářský výsledek – tento řádek se ve výsledovce US GAAP neobjeví. Provozní hospodářský výsledek totiž podle US GAAP obsahuje i finanční činnosti, ale nesmí obsahovat položky, které se dají správně definovat jako mimořádné.
30. Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů – US GAAP neobsahuje vyhrazenou část pro finanční operace. Položky, které se zde objevují, by se vykazovaly buď jako součást neoperačních tržeb, nákladů, zisků nebo ztrát.
31. Prodané cenné papíry a vklady – stejný komentář jako u řádku tržby z prodeje cenných papírů a vkladů.
32. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – příjmy z dlouhodobého finančního majetku se obvykle považují v US GAAP za neprovozní tržby. Tento příjem se může skládat buď z úroků nebo dividend. Zisky nebo ztráty z prodeje dlouhodobého finančního majetku se pak klasifikují jako zisky nebo ztráty.
33. Výnosy z cenných papírů a vkladů v podnicích ve skupině – US GAAP neznají termín podniky ve skupině, ale konsoliduje podniky s rozhodujícím vlivem a používá metodu sloučení jmění. Tato klasifikace by se mohla objevit v nekonsolidovaných rozvahách mateřských nebo dceřinných firem.
34. Výnosy z ostatních cenných papírů a vkladů – tato řádka je srovnatelná s položkou výsledovky sestavené dle US GAAP. Účtují se jako součást neprovozních tržeb.
35. Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku – stejné jako u výnosů z ostatních cenných papírů a vkladů.
36. Výnosy z krátkodobého finančního majetku – shodné s komentářem u výnosů z ostatních cenných papírů a vkladů.
37. Zúčtování rezerv do finančních výnosů – rezervy nemají vlastní vyhrazenou část rozvahy a výsledovky, platí zde to samé co při zúčtování rezerv do provozních výnosů.
38. Tvorba rezerv na finanční náklady – platí stejná pravidla jako u tvorby rezerv na provozní náklady.
39. Zúčtování opravných položek do finančních výnosů – jako u zúčtování opravných položek do provozních výnosů.

40. Zúčtování opravných položek do finančních nákladů – platí to samé jako zúčtování do provozních nákladů.
41. Výnosové úroky – obsah této položky je slučitelný s US GAAP, ale objevil by se jako součást neoperačních výnosů.
42. Nákladové úroky – obsah této položky je shodný s položkou výsledovky dle US GAAP. Na výsledovce by se objevil jako součást neoperačních nákladů.
43. Ostatní finanční výnosy – obsah je slučitelný s US GAAP, ale objevil by se jako součást neoperačních výnosů.
44. Ostatní finanční náklady – stejné jako u nákladových úroků.
45. Převod finančních výnosů – tento řádek nemá význam pro US GAAP.
46. Převod finančních nákladů – jako u převodu finančních výnosů.
47. Hospodářský výsledek z finančních operací – US GAAP nemají vyhrazenou část pro finanční operace, položky zde uvedené by se braly jako součást neprovozních tržeb nebo nákladů, nebo jako součást neprovozních zisků či ztrát.
48. Daň z příjmů za běžnou činnost – je velmi důležité si uvědomit, že ve Spojených státech jsou daňové účetnictví a finanční účetnictví dva odlišné a pevně oddělené účetní systémy. Daňové zákony nehrají žádnou roli při určování finančního účetnictví, kromě několika přesně vyjmenovaných případů. Dále je obvyklé, že finanční účetní vůbec nezná daňová pravidla a stává se, i když toto je méně obvyklé, že společnost užívá jednu auditorskou firmu pro finanční audit a jinou pro daňové přiznání. Toto oddělení daňového od finančního účetnictví vyplývá z účelu každého. Finanční účetnictví je určené k tomu, aby poskytlo co nejreálnější informaci o stavu a podnikání společnosti jejím vlastníkům. Daňové zákony jsou naopak psané tak, aby nejen vybíraly daně, ale aby poskytovaly firmám motivaci podnikat ve prospěch široké veřejnosti. Z toho vyplývá, že daňový zákon je plný výjimek, podmíněných daňových úlev a mnoha jiných kliček, které se obvykle dostávají do zákonů. Povinností daňového účetního je najít v zákoně maximální počet možných výjimek, úlev a jiných cest, aby se minimalizovala daňová odpovědnost. (Není vůbec neobvyklé, že firma, která má účetní zisk, má zároveň daňovou ztrátu.) Tomuto se říká legální daňový únik. Účetnictví podle US GAAP se obvykle nepodobá ani trochu účetnictví podle daňových zákonů.⁷
49. Daň z příjmů za běžnou činnost – splatná – viz daň z příjmů z běžné činnosti.
50. Daň z příjmů za běžnou činnost – odložená – viz daň z příjmů z běžné činnosti.

⁷ Mládek, R.: Světové účetnictví. 1. vyd. Linde, Praha, 2000. Str. 511.

51. Hospodářský výsledek z běžné činnosti – vzhledem k rozdílům v pojetí výnosů a nákladů, je tento řádek s US GAAPem neporovnatelný.
52. Mimořádné výnosy – tento pojem má v US GAAP úplně jiný význam. Za mimořádné považuje US GAAP pouze živelné pohromy (zásahy vyšší moci: záplava, požár, vichřice atd.) nebo činy vlád: revoluce, válka, znárodnění atd., a přesně vyjmenované události, které se týkají pouze amerických společností.
53. Mimořádné náklady – stejné jako u mimořádných výnosů.
54. Daň z příjmů z mimořádné činnosti – stejný komentář jako u daně z příjmů z běžné činnosti.
55. Daň z příjmů z mimořádné činnosti – splatná – viz komentář u daně z příjmů z běžné činnosti.
56. Daň z příjmů z mimořádné činnosti – odložená – stejný komentář jako u daně z příjmů z běžné činnosti.
57. Mimořádný hospodářský výsledek – komentář stejný jako u mimořádných výnosů.
58. Převod podílu na hospodářském výsledku společníkům – tato klasifikace nemá v US GAAP obdobu. Převod podílu společníkům se uskutečňuje formou výplaty dividend nebo přímou výplatou.
59. Hospodářský výsledek za účetní období – tento řádek zhruba odpovídá v US GAAPu pojmu čistý příjem, ale jsou zde rozdíly způsobené odlišným posuzováním jednotlivých položek výsledovky.
60. Hospodářský výsledek před zdaněním – tento řádek přibližně odpovídá řádku výsledovky podle US GAAP, ale opět si musíme uvědomit, že máme jiné pojetí vnímání nákladů a výnosů.

Při zkoumání těchto rozdílů si můžeme všimnout, že větší rozdíly mezi US GAAP a českým účetním systémem jsou v oblasti výsledovky. Je to logické. Pojetí nákladů a výnosů v České republice a v kontinentální Evropě vůbec je přeci jen bráno hodně pro daňové účely. I když samozřejmě účetní hospodářský výsledek se pro daně upravuje. V USA a v anglosaské oblasti vůbec je účetní hospodářský výsledek pouze informací pro vlastníky a potenciální investory, zatímco daně se potom vypočítávají nezávisle.

4.2. Mezinárodní účetní standardy v porovnání s českým účetnictvím

Po dosti zevrubném prozkoumání rozdílů mezi českým účetním systémem a US GAAP bude nyní pojednáno o hlavních rozdílech, které jsou mezi českým účetnictvím proti mezinárodním účetním standardům. Nebudou se již rozepisovat jednotlivé položky rozvahy a výsledovky, ale naznačíme pouze hlavní rozdíly.

Pokud se podíváme na mezinárodní účetní standardy, dojdeme k závěru, že byly vytvořeny jako určitý přechod mezi anglosaskou a kontinentální koncepcí. Mezinárodní účetní standardy jsou ale blíže k anglosaské koncepci. Jedním z jejich cílů je umožnit firmám, které se budou jimi řídit, vstup na americké kapitálové trhy. Tento cíl již je splněn, i když investoři na burze více důvěřují firmám využívajícím US GAAP.

Nyní bude pojednáno o rozdílech v oceňování majetku a závazků podle IAS a v českém účetnictví. IAS používají tyto oceňovací základny:

1. Historická (pořizovací) cena – tato základna je shodná se základnou používanou v českém účetnictví. České účetnictví v této souvislosti hovoří o pořizovacích cenách a vlastních nákladech. Tento způsob oceňování je nejpoužívanější. Má ovšem tu nevýhodu, že zakonzervovává stav, který byl při pořízení majetku nebo dluhu, a to zejména u dlouhodobých aktiv a zdrojů způsobuje nepřesnost v informacích, které účetnictví poskytuje.
2. Běžná reprodukční cena – tato klasifikace je v českém účetním systému nazvána reprodukční pořizovací cena. Majetek a závazky jsou oceněny v ceně, která je k datu ocenění na trhu.
3. Běžná (čistá) realizační hodnota – aktiva podniku jsou oceňována v částce, kterou by bylo možno získat při jejich dnešním prodeji na trhu. U dluhů se dá hovořit o běžné hrazené hodnotě. Dluhy se vedou v hodnotě jejich úhrady.
4. Současná hodnota – tato klasifikace je z hlediska přesnosti informací podávaných účetnictvím nejvhodnější. V českém účetnictví nemá obdobu. Aktiva jsou evidována v současné diskontované hodnotě budoucích peněžních příjmů a dluhy jsou evidovány v současné diskontované hodnotě budoucích výdajů. [4]

Tyto základní způsoby oceňování jsou v podnicích samozřejmě kombinovány pro různé rozvahové položky a není používána jedna oceňovací základna oceňování všeho.

Samozřejmě by se dalo najít ještě více rozdílů mezi jednotlivými účetními systémy, pro někoho možná ještě důležitější než ty výše popsané, ale není bohužel možné se všemi detailně zabývat. Tato část byla, možná trochu překvapivě, více zaměřena na US GAAP než na IAS nebo třeba účetní direktivy Evropské unie, ale mezi US GAAP a českým účetním systémem je možno najít nejvíce nejpodstatnějších rozdílů.

5. Analýza největších problémů účetnictví v českých podnicích

Tato část se bude zabývat několika základními problémy, které se vyskytují v českém účetním systému z hlediska praxe českých podniků a účetních pracovníků. Na úvod této části je potřeba se zmínit o několika skutečnostech. Teorie popisuje, že cílem podnikání je zisk. V České republice se ale používá při podnikání spíše cíl, neplatit žádné nebo co nejmenší daně. Většina problémů, které podnikatele tíží v oblasti účetnictví, jsou tedy takové, které jim způsobují navyšování zisku, tedy zvyšování výnosů a snižování nákladů. Proto většina připomínek k českému účetnictví z řad podnikatelů je mířena tak, aby byl účetní systém upraven ve prospěch vyšších nákladů a nižších výnosů. Dá se s tímto postojem podnikatelů něco dělat? Ano. Pokud se podíváme do západní Evropy či do USA, vidíme, že pro podnikatele je čest platit daně. Jsou rádi, když mají i daňový zisk. Firmy považují placení daní za určitou povinnost vůči státu a odměnu za to, že mohou podnikat. Pokud se ale podíváme do českých firem, mnoho jich daně neplatí, i když se zdají být ziskové. Pokud pak do takovéto české firmy vstoupí zahraniční partner, dochází k obratu. Firma nejenže získá nový kapitál, ale je v některých případech i tlačena zahraničním vlastníkem k tomu, aby vykazovala zisk a platila daně. Toto krátce na úvod a nyní již k problémům, které trápí české firmy v oblasti účetnictví.

5.1. Zrušení účetnictví

Pokud se zeptáte na názor podnikatele, co je největším problémem v účetnictví, možná odpoví, že je to samo účetnictví. Tento názor sdílí především mnoho malých podnikatelů, kteří vidí v účetnictví jenom další nutné zlo, které je na ně nasazováno. A navrhuji jednoduché řešení: **účetnictví zrušit**. Může se to zdát radikální, ale je to od malých podnikatelů požadavek oprávněný. Proč by měly platit za vedení účetnictví, jehož informace ve velké většině nevyužívají? Co tedy s tím? Jako velmi jednoduchý a účinný recept se jeví přijetí koncepcí IAS nebo US GAAP. Tyto jsou dobrovolné a firmy si mohou vybrat, zda se jimi budou řídit nebo ne. Malé firmy by si vedly pouze jakési „mini“ účetnictví pro vlastní potřebu, v rozsahu pro ně potřebném. S tím samozřejmě souvisí i řada dalších problémů. Jak

by se například řešily daně? Pokud by došlo k oddělení daní od účetnictví, a tím k posunu k cíli, aby účetnictví bylo věrné a poctivé, mohly by podniky buď vést jakousi analytickou evidenci pod účetnictvím, která by vykazovala položky daňově uznatelné, nebo by mohlo dojít k tomu, že by firma najala daňového poradce, který by z dokladů zjistil daňovou povinnost. Toto by samozřejmě mohlo platit pouze u velkých firem. Malým firmám by mohla být podle určitých ukazatelů vyměřována fixní daň. Mohlo by to být například podle obratu. Samozřejmě, že se dá položit otázka, jak by se tento obraz zjistil, pokud by se nevedla žádná evidence. Daňová povinnost by se vypočítala podle obratu v posledním roce vedení účetnictví. Samozřejmě, že s tímto vyvstává další problém. Co když se firma změní? Každá firma, která bude chtít prosperovat, si určitou, alespoň malou evidenci povede. Pokud by tedy došlo ke změnám, neměl by být problém, zjistit nový vyměřovací základ.

V České republice se ale přímo se zrušením povinnosti vést účetnictví v nejbližší době přímo nepočítá. Spíše se zdá, že do českého účetního systému budou implementovány IAS pro velké společnosti, které budou chtít obchodovat na burze, a zůstanou české směrnice, upravené tak, aby podávaly věrný obraz o firmě. Toto vše s tím, že se oddělí účetnictví od daní. Nejprve se bude, jak se zdá, řešit účetnictví velkých firem, a úpravy pro malé firmy přijdou později. Má to jeden prostý důvod. Velké firmy jsou bez mezinárodních standardů méně konkurenceschopné, mají menší šanci na získání finančních prostředků. Je proto potřeba rychlé řešení v podobě alespoň IAS. V dlouhodobém časovém horizontu je dále plánováno zrušení povinnosti vést účetnictví pro malé firmy, a ty by vedly výkazy pouze v rozsahu předepsaném správcem daně. I tak se ale jeví jako nejvhodnější řešení pro malé firmy placení paušální částky daně bez jakéhokoliv předepsaného způsobu účtování.

S tímto problémem souvisí ještě jeden. Zrušení jednoduchého účetnictví. To by znamenalo, že by všechny firmy, bez ohledu na velikost, musely přejít do soustavy podvojného účetnictví. To by přineslo celou řadu problémů. Malí podnikatelé by museli úplně změnit svůj systém vedení účetnictví, nakoupit nový software pro vedení účetnictví, pokud jim účetnictví vede externí firma, tak by museli začít platit více. Asi největším problémem, o kterém se mluví, je ale v této souvislosti aktivace. Jak již bylo napsáno na začátku, jednoduché účetnictví zaznamenává pouze případy, kdy dochází k příjmům a výdajům a vůbec se nezabývá náklady a výnosy. V případě přechodu na podvojný účetnictví by museli podnikatelé zaktivovat všechny svoje zásoby, a došlo by k umělému navýšení výnosů, a tím i hospodářského výsledku. V důsledku toho by platily vyšší daně, což by pro mnohé mohlo být

osudné. Je ale samozřejmé, že jednoduché účetnictví nemůže přežívat do nekonečna. Opět se ukazuje otázka daní. Mnoho podnikatelů účtujících v soustavě jednoduchého účetnictví neplatí již po mnoho let žádné daně, i když neustále nakupují, investují, a to nejen ve firmě, ale i v soukromí. Je ale otázkou, zda by při dnešní právní úpravě podvojného účetnictví bylo správné jednoduché účetnictví zrušit. Samozřejmě by byly menší dopady, pokud by se tento problém rozložil na více období. Jednoduché účetnictví by se měnilo postupně na podvojně. Postupně by docházelo k přecházení na evidenci nákladů a výnosů a zásoby by se např. aktivovaly v určitém procentuálním poměru k celkovému zisku. A asi nejrozumnějším by se tak v této situaci zdálo výše zmíněné zavedení paušální daňové povinnosti pro malé podnikatele a zrušení povinnosti vést účetnictví. V této souvislosti ještě jedna poznámka. Již výše zmíněná aktivace je v US GAAP nepřípustná, protože zkresluje informace podávané účetnictvím. Pokud by se tedy hypoteticky problém zrušení jednoduchého účetnictví řešil v systému US GAAP, problém s aktivací by neexistoval.

Výše popsané problémy jsou spíše velmi obecnou záležitostí a náměty na dalekosáhlé diskuse. A nyní již popis konkrétnějších problémů v účetnictví.

5.2. Dlouhodobý majetek

Jedním z palčivých problémů je dlouhodobý majetek. Především co se týká zahrnování některých položek do této klasifikace. Jedná se především o počítačové vybavení. Jak je všeobecně známo, vývoj v oblasti výpočetní techniky je velice rychlý, a proto počítače morálně velice rychle zastarávají. Pokud by se firma snažila jít s dobou a mít to nejlepší vybavení, musela by svou výpočetní techniku alespoň jedenkrát za rok měnit. To je nereálné. A co tento problém z hlediska účetního? Výpočetní technika je zahrnována do dlouhodobého majetku. Dlouhodobý majetek se neúčtuje jako celek hned do nákladů, ale musí se odepisovat. Počítače se daňově odepisují po dobu čtyř let. Dá se tedy říci, že podnikatel má prostředky na nákup nového počítačového vybavení až po čtyřech letech. A to je příliš dlouhá doba. Bylo by tedy nasnadě vyjmout výpočetní techniku z dlouhodobého majetku a povolit její odepsání jednorázově do nákladů. Je samozřejmé, že podnikatelé nakupují nové počítačové vybavení nebo vylepšují staré. Snaží se ale toto vykazovat jako opravy a udržování, a nezvyšovat si tak ocenění dlouhodobého majetku.

Problémy jsou samozřejmě i s druhou složkou výpočetní techniky – se softwarem. Většina programů není sice tak drahá, aby se zařadila mezi dlouhodobý nehmotný majetek, ale některý software kritéria pro zařazení do této klasifikace splňuje. Jeho zastarávání je v mnoha případech ještě rychlejší než přímo u počítačů. Bylo by tedy také nasnadě brát software buď jako drobný majetek nebo jako materiál. To by samozřejmě vyžadovalo překlasifikování softwaru na materiál, protože jako dlouhodobý nehmotný majetek se jako materiál brát nemůže.

U dlouhodobého majetku se samozřejmě nejedná pouze o tyto dva výše uvedené případy. Jsou ale nejpalčivější a nejrealističtější. Podnikatelé by si ve většině případů samozřejmě přáli, aby veškerý majetek mohl být okamžitě odepsán do nákladů. Proč je to nemožné a účetnictví to neumožňuje? Odpověď je nasnadě. Je to opět jako již několikrát zmiňovaná funkce účetnictví. A to, že má poskytovat svým uživatelům přesné a pravdivé informace. Musíme proto vzít v úvahu, že dlouhodobý majetek je spotřebováván postupně a že výnosy z něj plynoucí jsou rozprostřeny do delšího časového období. Je proto potřeba rozprostřít i náklady na více období, aby bylo dosaženo určité sloučení nákladů s výnosy, a tím i realističtějšího obrazu podnikání.

Zde se ještě na chvíli k u problému odpisování. Odpisy se počítají daňové, pro potřeby zjištění daňové povinnosti vůči státnímu rozpočtu, a účetní. Účetní odpisy si firmy počítají proto, aby měly lepší přehled o stavu svého majetku. Firmy si zde stěžují na to, že doby odepisování stanovené zákonem o dani z příjmů jsou i po úpravě pro některé skupiny příliš dlouhé a nevypovídají realisticky o jejich životnosti (jako u již výše uvedené výpočetní techniky a softwaru). Bylo by pro ně výhodnější, aby účetní odpisy byly brány i jako daňové, protože uživatel sám nejlépe ví, jaká je životnost majetku, a jak dlouho z něj bude mít výnosy. Takto ovšem odpisy nejsou sjednoceny ani v USA, kde jsou daňové odpisy dlouhodobého majetku mnohem delší než účetní. Nedá se tedy v této oblasti čekat žádná změna. Mnoho firem se účetními odpisy vůbec nezabývá, účetnictví bere pouze jako podklad pro výpočet daně z příjmů právnických osob a účtuje o daňových odpisech. Ale i tak by podniky měly počítat s účetními odpisy, protože potom budou moci lépe plánovat další investice, a tak tvořit například rezervy na dlouhodobý majetek.

5.3. Náklady a výnosy

Dalším velkým problémovým okruhem jsou náklady a výnosy, respektive spojování výnosů s příjmy a nákladů s výdaji. Podnikatelům se samozřejmě nelíbí, že jim nabíhají výnosy bez příjmů. V tomto případě by samozřejmě rádi viděli, aby se výnosy uznávaly až po naběhnutí příjmů. Klasickým případem výnosů bez příjmů je již několikrát zmiňovaná aktivace, změna stavu vnitropodnikových zásob, vydané faktury ale i další. Pokud se na tento problém někdo řádně zaměří, musí dát podnikatelům za pravdu. Proč mají platit daně z něčeho, za co nic nemají. Zavedení systému uznávání výnosů až při příjmu by tento problém mohlo omezit. Tento krok by ale nutně musel vést k dalšímu, který by se podnikatelům nelíbil. Tím by bylo také vázání nákladů na výdaje. Tento krok by měl samozřejmě úplně opačný efekt než svázání příjmů s výnosy. Pro podnikatele tedy není jednoznačné, co je pro ně lepší. Zda zachovat stávající systém nebo zda by bylo výhodnější provést změnu a příjmy s výnosy a výdaje s náklady těsně spojit. Z hlediska průkaznosti účetnictví je to ale nasnadě. Účetnictví bude jistě podávat pravdivější a přesnější informace o reálném stavu účetní jednotky, pokud nebude vykazovat víceméně „fiktivní“ náklady a výnosy. Při bližším studiu této myšlenky je ale vidět, že se vrací k určitým myšlenkám jednoduchého účetnictví. Problémem je především, že by došlo k návratu k určité neprůkaznosti jednoduchého účetnictví, což je nyní největší problém. Ale pokud by se zavedlo úplné odloučení daní a účetnictví, a daně by byly počítány nezávislými osobami nikoliv z účetnictví, ale pouze z dokladů, nebyl by to takový problém.

5.4. Leasing

V poslední době mnoho firem nakupuje majetek na leasing. Při začátku leasingu se platí první splátka, která se musí časově rozlišit a zúčtovává se do nákladů postupně. I když se podnikatelé shodují v tom, že leasing je velmi výhodná forma nákupu majetku, která je pro ně v dnešní době i nejprístupnější, protože nemají dostatek finančních prostředků na přímý nákup a bankovní úvěry jsou drahé, a pro většinu z nich nedostupné, časové rozlišení první splátky se jim nelíbí a chtěli by ji mít okamžitě v nákladech. Jak se k tomu tedy postavit? Jak již bylo v této práci mnohokrát napsáno, účetnictví je zde především od toho, aby dávalo přesné a

pravdivé informace svým uživatelům. Z tohoto důvodu je tento problém naprosto irelevantní a je třeba říct, že časové rozlišení první splátky u leasingu, ale i systém časového rozlišení jako celku, je velmi dobrý a napomáhá plnit tento úkol účetnictví. V tomto případě tedy není potřeba hledat žádná nová řešení a může být zachován stávající stav. Vždyť časové rozlišení je používáno ve všech účetních systémech. Je potřeba říct, že ač byl tento problém ilustrován na leasingu, jedná se o všechny položky časového rozlišení nákladů.

5.5. Ostatní problémy

A nyní k dalším účtovým třídám. O dlouhodobém majetku již bylo psáno. Nyní tedy k zásobám. Co se týče účtování zásob, zde problémy nenastávají. Pouze by se zde měla zmínit inventarizace. U postupů účtování je zde vše jasné. Problémy vznikají spíše s tím, že firmy inventarizaci někdy neprovádějí příliš dobře, nebo v některých případech vůbec, a čísla jsou brána tak, aby nevznikaly inventarizační rozdíly. Toto může způsobit problémy v případě kontrol a u podniků, které podléhají auditu. Firmy musí provádět inventarizaci povinně alespoň na konci účetního období. Každá firma musí mít dány směrnice, které upravují postupy při inventurách, a které musí být přesně dodržovány. Toto se ale v mnoha případech neděje, a potom, pokud se například změni vedení nebo dochází k prodeji firmy, může dojít ke zjištění velkých inventarizačních rozdílů. Z těchto důvodů by firmy měly vykonávat inventarizaci přesně a pečlivě.

Účtová třída 2 – finanční účty. Zde se při účtování problémy nevyskytují a firmy nemají žádné důvody, aby žádaly změny v účtování na účtech této třídy.

Účtová třída 3 – zúčtovací vztahy. Zde můžeme říci, že tyto účty jsou problémové pouze tím, že často se zde souvztažně účtuje na náklady a výnosy bez souvztažných finančních toků. O tomto bylo pojednáno již výše. Jinak je tato třída, co se týče účtování, bez problémů.

Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky. Co se postupů účtování týče, můžeme říci, že ve firmách se k ní připomínky neobjevují.

Pokud se tedy podíváme komplexně na problémy v účetnictví, které firmy trápí, nevidíme mnoho konkrétních připomínek k postupům, jelikož ty jsou vcelku jasné a pochopitelné. Firmám jde spíše o princip. Jde o to, aby účetnictví bylo takové, aby jim poskytovalo co nejpresnější informace stavu firem, a aby jim umožnilo co největší zkrácení jejich daňové povinnosti.

Závěrem k této části se dá uvést, že pro malé firmy by bylo výhodné, nemuset vést účetnictví podle přesně stanovených postupů, ale jen takové, které jim bude dávat dostatek podkladů pro jejich rozhodování, a pro velké firmy bude vhodné přijmout za své postupy dané IAS nebo US GAAP. Pokud totiž patří zahraničním investorům, často musí vést ještě jedno účetnictví, aby jejich účetní informace byly porovnatelné s výstupy mateřské společnosti a s ostatními pobočkami jinde v zahraničí.

6. Závěr

Jak by se tedy mělo české účetnictví vyvíjet? Ve světě je jasná snaha o unifikaci účetnictví. Hlavně ze strany nadnárodních korporací je vyvíjen velký tlak, aby jejich účetní výkazy byly porovnatelné mezi jednotlivými pobočkami. Evropská unie sjednocuje účetnictví jednotlivých zemí, i když není vyvíjen tlak na to, aby převládla kontinentální nebo anglosaská koncepce účetnictví. US GAAP, i když již poměrně dlouhou dobu ustálené, se také neustále vyvíjí. A konečně nezapomeňme na IAS, které se snaží sjednotit dva uvedené systémy.

V této práci byl viditelný příklon k US GAAP. Proč? Je to účetní systém, který není závazný. Povinný je pro velké korporace, které jsou obchodovány na amerických kapitálových trzích. Může být namítnuto, že toto umožňuje i IAS. Ten ale ještě nemá za sebou dostatečně dlouhou cestu vývoje a i tak se zdá, že směřuje k US GAAP. Můžeme tedy říci, že studium US GAAP dneška je studium IAS zítřka.

V České republice nyní hoří debaty o budoucí podobě účetního systému. Již dlouhou dobu se přijímá nový zákon o účetnictví, ale zatím jsou přijímány pouze dílčí novely. Spíše by měly být přijaty zásady IAS nebo snad i US GAAP. Druhá varianta se ale nejeví jako příliš pravděpodobná. Česká republika, a s ní i všechny firmy podnikající na jejím území, směřuje do Evropské unie.

České firmy mají většinou potíže se získáním dostatku kapitálu. Buď je koupí nějaký silný zahraniční partner, nebo čekají pomoc od státu. V nejlepším případě jim je poskytnut bankovní úvěr. Při využívání posledních dvou možností je náš účetní systém naprosto dostačující a není potřeba provádět žádné změny. Zahraniční partner vyžaduje přesné údaje o finančním zdraví podniku, o tom, jak na tom podnik skutečně je. Velmi perspektivní možnosti, jak získat kapitál, jsou kapitálové trhy. Zde ovšem o sobě musí firma také podávat velmi přesné informace, které ale při používání našeho účetního systému zas až tak přesné nejsou.

Co z tohoto tedy vyplývá? Změny jsou nutné. A čím rychlejší a radikálnější budou, tím lépe. Česká republika by měla co nejdříve začít využívat IAS v plném rozsahu a ne pouze v takovém, ve kterém jsou v direktivách EU, protože varianta s US GAAP se jeví jako velmi

nepravděpodobná, i když by nejspíš byla výhodnější. US GAAP jsou již totiž velmi dobře propracované a mají dlouholetou tradici.

At' se ale komukoliv jeví vhodnější IAS nebo US GAAP, je jasné, že změnu je třeba provést a čím rychleji, tím lépe.

Literatura:

- [1]. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- [2]. Opatření Ministerstva financí čj. 281, 283/77 411/2000, kterým se stanoví postupy účtování pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví
- [3]. Opatření Federálního ministerstva financí čj. V/20 100/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele
- [4]. Kovanicová, D. a kol.: Finanční účetnictví v kontextu světového vývoje. 2. vyd. Polygon, Praha 1999
- [5]. Mládek, R.: Světové účetnictví. 1. vyd. – dotisk. Linde, Praha 2000
- [6]. Opatření Ministerstva financí čj. 281/71 705/1995, kterým se stanoví obsah účetní závěrky pro podnikatele
- [7]. International Accounting Standards – International Accounting Standards Committee. London 1996
- [8]. Fourth Council Directive of 25. July 1978 based on Article 54 (3)(g) of the Treaty on the annual accounts of certain types of companies (78/660/EEC)
- [9]. Podvojně účetnictví 2000 – Grada Publishing, Praha 2000
- [10]. Linhart J. – Jednoduché účetnictví pro podnikatele 2000. Grada Publishing, Praha 2000

Přílohy:

1. Rozvaha v plném rozsahu
2. Výsledovka v plném rozsahu.

Příloha 1: Rozvaha v plném rozsahu

ROZVAHA					
Firma :					
IČO :					
Období :					
Text :		Řádek	Běžné účetní období		Minulost
			Brutto	Korekce	Netto
AKTIVA CELKEM		1			
A.	Pohledávky za upsané vlastní jmění	2			
B.	Stálá aktiva	3			
B. I.	Nehmotný investiční majetek	4			
B. I.	Zřizovací výdaje	5			
1.					
	Nehmotné výsledky výzkumné a	6			
2.	obdobné činnosti				
	Software	7			
3.					
	Ocenitelná práva	8			
4.					
	Jiný nehmotný investiční majetek	9			
5.					
	Nedokončené nehmotné investice	10			
6.					
	Poskytnuté zálohy na nehmotný	11			
7.	investiční majetek				
B. II.	Hmotný investiční majetek	12			
B. II.	Pozemky	13			
1.					
	Budovy, haly, stavby	14			
2.					
	Samostatné movité věci a soubory	15			
3.	movitých věcí				
	Pěstitelské celky trvalých porostů	16			
4.					
	Základní stádo a tažná zvířata	17			
5.					
	Jiný hmotný investiční majetek	18			
6.					
	Nedokončené hmotné investice	19			
7.					
	Poskytnuté zálohy na hmotný investiční	20			
8.	majetek				
	Opravná položka k nabytému majetku	21			
9.					
B. III.	Finanční investice	22			
B. III.	Podílové cenné papíry a vklady v	23			
1.	podnicích s rozhod. vlivem				
	Podílové cenné papíry a vklady v	24			
2.	podnicích s podst. vlivem				
	Ostatní investiční cenné papíry a vklady	25			
3.					
	Půjčky podnikům ve skupině	26			

4.					
5.	Jiné finanční investice	27			
C.	Oběžná aktiva	28			
C. I.	Zásoby	29			
C. I.	Materiál	30			
1.					
2.	Nedokončená výroba a polotovary	31			
3.	Výrobky	32			
4.	Zvířata	33			
5.	Zboží	34			
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	35			
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	36			
C. II.	Pohledávky z obchodního styku	37			
1.					
2.	Pohledávky ke společníkům a sdružení	38			
3.	Pohledávky v podnicích s rozhodujícím vlivem	39			
4.	Pohledávky v podnicích s podstatným vlivem	40			
5.	Jiné pohledávky	41			
C. III.	Krátkodobé pohledávky	42			
C. III.	Pohledávky z obchodního styku	43			
1.					
2.	Pohledávky ke společníkům a sdružení	44			
3.	Sociální zabezpečení	45			
4.	Stát-daňové pohledávky	46			
5.	Odložená daňová pohledávka	47			
6.	Pohledávky v podnicích s rozhodujícím vlivem	48			
7.	Pohledávky v podnicích s podstatným vlivem	49			
8.	Jiné pohledávky	50			
C. IV.	Finanční majetek	51			
C. IV.	Peníze	52			
1.					
2.	Účty v bankách	53			
3.	Krátkodobý finanční majetek	54			
D.	Ostatní aktiva-přechodné účty aktiv	55			
D. I.	Časové rozlišení	56			
D. I.	Náklady příštích období	57			
1.					
2.	Příjmy příštích období	58			
	Kursově rozdíly aktivní	59			

3.					
D. II.	Dohadné účty aktivní	60			
	Kontrolní číslo	999			
	PASIVA CELKEM	61			
A.	Vlastní jmění	62			
A. I.	Základní jmění	63			
A. I.	Základní jmění	64			
1.					
	Vlastní akcie	65			
2.					
A. II.	Kapitálové fondy	66			
A. II.	Emisní ážio	67			
1.					
	Ostatní kapitálové fondy	68			
2.					
	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku	69			
3.					
	Oceňovací rozdíly z kapitálových účastí	70			
4.					
A. III.	Fondy ze zisku	71			
A. III.	Zákonný rezervní fond	72			
1.					
	Nedělitelný fond	73			
2.					
	Statutární a ostatní fondy	74			
3.					
A. IV.	Hospodářský výsledek minulých let	75			
A. IV.	Nerozdělený zisk minulých let	76			
1.					
	Neuhrazená ztráta minulých let	77			
2.					
A. V.	Hospodářský výsledek běžného účetního období (+/-)	78			
B.	Cizí zdroje	79			
B. I.	Rezervy	80			
B. I.	Rezervy zákonné	81			
1.					
	Rezerva na kursové ztráty	82			
2.					
	Ostatní rezervy	83			
3.					
B. II.	Dlouhodobé závazky	84			
B. II.	Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem	85			
1.					
	Závazky k podnikům s podstatným vlivem	86			
2.					
	Dlouhodobé přijaté zálohy	87			
3.					
	Emitované dluhopisy	88			
4.					
	Dlouhodobé směnky k úhradě	89			
5.					
	Jiné dlouhodobé závazky	90			
6.					
B. III.	Krátkodobé závazky	91			
B. III.	Závazky z obchodního styku	92			
1.					
	Závazky ke společníkům a sdružení	93			

2.					
3.	Závazky k zaměstnancům	94			
4.	Závazky ze sociálního zabezpečení	95			
5.	Stát-daňové závazky a dotace	96			
6.	Stát-odložený daňový závazek	97			
7.	Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem	98			
8.	Závazky k podnikům s podstatným vlivem	99			
9.	Jiné závazky	100			
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	101			
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	102			
2.	Běžné bankovní úvěry	103			
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	104			
C.	Ostatní pasiva-přechodné účty pasiv	105			
C. I.	Časové rozlišení	106			
C. I. 1.	Výdaje příštích období	107			
2.	Výnosy příštích období	108			
3.	Kursově rozdíly pasivní	109			
C. II.	Dohadné účty pasivní	110			
	Kontrolní číslo	999			

Příloha č.2: Výsledovka v plném rozsahu

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT

Firma :

IČO :

Období :

Text

Řád
ek
Skutečnost v účetním
období
Současnost
Minulost

I.	Tržby za prodej zboží	1
A	Náklady vynaložené na prodané zboží	2
+	Obchodní marže	3
II.	Výkony	4
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	5
II.2.	Změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby	6
II.3.	Aktivace	7
B	Výrobní spotřeba	8
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	9
B.2.	Služby	10
+	Přidaná hodnota	11
C	Osobní náklady	12
C.1.	Mzdové náklady	13
C.2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení	15
C.4.	Sociální náklady	16
D.	Daně a poplatky	17
E.	Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku	18
III.	Tržby z prodeje investičního majetku a materiálu	19
F.	Zůstatková cena prodaného investičního majetku a materiálu	20
IV.	Zúčtování rezerv a časového rozlišení provozních výnosů	21
G.	Tvorba rezerv a časového rozlišení provozních nákladů	22
V.	Zúčtování opravných položek do provozních výnosů	23
H.	Zúčtování opravných položek do provozních nákladů	24
VI.	Ostatní provozní výnosy	25
I.	Ostatní provozní náklady	26
VII.	Převod provozních výnosů	27
J.	Převod provozních nákladů	28
*	Provozní hospodářský výsledek	29
VIII.	Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů	30
K.	Prodané cenné papíry a vklady	31
IX.	Výnosy z finančních investic	32
IX.1.	Výnosy z cenných papírů a vkladů v podnicích ve skupině	33
IX.2.	Výnosy z ostatních investičních cenných papírů a vkladů	34
IX.3.	Výnosy z ostatních finančních investic	35
X.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	36

XI.	Zúčtování rezerv do finančních výnosů	37
L.	Tvorba rezerv na finanční náklady	38
XII.	Zúčtování opravných položek do finančních výnosů	39
M.	Zúčtování opravných položek do finančních nákladů	40
XIII.	Výnosové úroky	41
N.	Nákladové úroky	42
XIV.	Ostatní finanční výnosy	43
O.	Ostatní finanční náklady	44
XV.	Převod finančních výnosů	45
P.	Převod finančních nákladů	46
*	Hospodářský výsledek z finančních operací	47
R.	Daň z příjmu za běžnou činnost	48
R.1.	-splatná	49
R.2.	-odložená	50
		51
**	Hospodářský výsledek za běžnou činnost	52
XVI.	Mimořádné výnosy	53
S.	Mimořádné náklady	54
T.	Daň z příjmu z mimořádné činnosti	55
T.1.	-splatná	56
T.2.	-odložená	57
*	Mimořádný hospodářský výsledek	58
U.	Převod podílu na hospodářském výsledku společníkům	59
***	Hospodářský výsledek za účetní období	60
	Hospodářský výsledek před zdaněním	61
	Kontrolní číslo	99